ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4194 — 11/23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1899 — ՇԱԲԱԹ — 20 ՇԱՊԱՆ 1317 — ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4194

درسعادت غزته‌سی اداره‌خانه‌سی (آروملك) ده‌علطه غله‌سی ده‌در

ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեանց խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK", Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԹՈՒԱՆՉԱՆԻ ՍԽԱԼ ՄԸ

Թուանչանի պղտիկ սխալ մը մեծ վնասի մը առիթ տուած է վերջին օրերս գաւառային վիճակի մը և Պատրիարքարանին միջեւ, — վնասը մը որ մինչեւ մեկ աստիճան իր զուարճալի կողմերն ալ ունի։ Եւ թէեւ խնդիրը որբախնամ գործին չուրջը կը դառնայ, որ ծիծաղ չի վերցներ, բայց զուարճալիքներ կան որոնք համակ տրտմութիւն են, կարօտութիւններ աւելցնելու։ Եւ այն միջադէպն ալ որուն կ'ակնարկենք՝ չքաւորութիւնը միայն իրեն շարժառիթ ունի։

Նպաստից Յանձնաժողովը անցեալները որոշած էր 50 ոսկի զրկել Ակնայ կաթոլիկներուն։ անուշադրութեամբ մը անուշտ, ազգ. թերթերու լրաբերները թուանչան մը աւելի կը նշանագրեն ու 50ի տեղ 150 կը հրատարակուի։ Դիտելք որ նպաստի մը լուրը՝ նուիրուած գումարէն առաջ կը հանի սովորաբար իր տեղը, մանաւանդ լրագրութեան միջոցաւ։ Նոյն բանը կը պատահի նաեւ Ակնեցիներուն որոնք ուրախութեամբ կը կարդան իրենց մասին տրուած օրշուքը ու անձկութեամբ կը սպասեն զրկուելիք հացագինին։ Յետոյ թղթատարը կը հասցնէ Պատրիարքարանի պաշտօնական նամակը որուն մէջ ներփակուած էր 50 ոսկիի փոխանակագիր մը։ տեղւոյն ազգայինները՝ ընդհանուր յուսախաբութեան մը մատնուած՝ չեն ուզեր հաւատալ և կը պնդեն առաջնորդ. տեղապահին, թէ զրկուած գումարը 150 ոսկի պէտք է եղած ըլլայ։ Իզուր, ծերունի վարդապետը ցոյց կու տայ պաշտօնագիրը և փոխանակագիրը։

—Բայց լրագիրները այդպէս չէին գրած, կը պնդեն՝ կարօտեալները մէկ կողմէն և անոնց հոգատար մարմինը միւս կողմէն։

Մամուլին բարերար մէկ ճակատագիրն է՝ գաւառային չրջանակներու մէջ մնալանդ՝ պատգամի պէս բան մը նկատուիլ որ քիչ անգամ կը սխալի։ և բարեմիտ Ակնեցիներն ալ զերծ չըլլալով այս ազդեցութենէն, կը յամառին իրենց համոզմանը վրայ թէ Նպաստից Յանձնաժողովը 150 ոսկի որոշած է իրենց կարօտեալներուն համար և հետեւաբար տեղապահը պէտք է գրէ Պատրիարքարան ու մնացորդ 100 ոսկին խնդրէ։ Այս դիմումը կ'ըլլայ՝ ստիպողական և թախանձագիր, աւելցուելով — Տեղապահը ինքն է գրողը — թէ այնքան փափուկ կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ մեղմման մը հանդէպ՝ պիտի հարկադրուի թողուլ իր պաշտօնը։

Նպաստից Յանձնաժողովը, որ իր Ս. Նախագահին հետ մէկտեղ այնքա՛ն հոգածու է ամէն կողմէ հաւած խնդրանքներուն և իր անձուկ միջոցներուն ներած չափով գոհացում կու տայ բոլորին ալ, անկարեւոր չէր կրնար համարիլ Ակնեցիներուն և իրենց տեղապահին միւնւ ծագած այս միջադէպը։ Շիտակը ըսելու համար, եթէ հայ լրագրաց նիւթական վիճակը պերճանք մը ներելու չափ լայն ըլլար, իրենք իրենց մէջ հոգալու էին այս տարբերութիւնը որ տպագրական պարզ սխալէ մը առաջ կու գայ։ Դժբաղդաբար, անիրականալի գաղափար մըն է ասիկա և վերջ ի վերջոյ նորէն Նպաստից Սընտուկին վրայ կը ծանրանայ այս խնդրանքին նկատառումը ու կատարումը։

Եւ ո՞վ գիտէ թէ Ակնայ ազգայիններուն պնդումը իրենց տեղապահին մօտ՝ բարեմտութեան մը արդիւնք ըլլալէ աւելի սրամտութեան մը արդիւնք չէ, առիթէն օգտուելու փութկոտութեամբ՝ ազգատներուն ի նպաստ։ Եթէ այնպէս իսկ ըլլայ, մեզագրելի չենք կրնար համարիլ զի բրենք. պ'տաքերին չա՛տ է ու միջուկին քիչ։ հացի կարօտը գուցէ մղած է զիրենք այդ հնարամտութեան օրուն մարդասիրաբար ու կարեկցաբար կրնայ պատասխանուիլ։ Եւ տարակոյս չունինք որ Պատրիարք Սրբազանը ու Նպաստից Յանձնաժողովը այս տխուր պարագային մէջ անգամ մը ալ դրական ապացոյցը պիտի տան իրենց այդ զգացումներուն։

Տխուր՝ անո՛ր համար մանաւանդ որ մեծահարուստ Ամիրաներու որդիներ եղող ու իր հին ճոխութեանց հետքը կորսնցուցած միջավայրէ մը կու գայ այս խնդրանքը, — միջավայր մը որուն հորուստները Ազգին է՝ն բարեպաշտ ու է՝ն առատաձեռն դասակարգը կազմած են ատեն մը։ ու դեռ քանի մը շաբաթ առաջ Պատրիարքարանի մէջ աճուրդով վաճառուած եկեղեցական իրեղէնները — Ակնէն բերուած՝ Ակնայ ազգատներուն անակներու շինութեան գումար մը հայթայթելու համար — այսինչ կամ այնինչ բարեգործ Ամիրային նուիրման յիշատակութիւնը կը կրէին, բանի մը համեստ բառով ու թուականի մը արձանագրութեամբ։

Այդ հեռուստ անցեալին ալբաս բարոյական յիշատակ մը միայն պահող անկիւնէն գալով այս խնդրանքը, կրկնապէս ազդեցիկ կը դառնայ։

Լրագրութիւնը անդիտակցաբար բարիք մը ըլլալ ըլլալու գոհունակութիւնը պիտի կրէ՝ եթէ այս առթիւ խնդրուած հարիւր ոսկին զրկուի Նպաստից Սնտուկէն Ակնայ կարօտեալներուն՝ և թուանչանի մը սխալը, — բարեգէպ սխալ մը — օրհնութիւններ առաջ պիտի բերէ։

ՍԷՐ

Այն տարին, աշնան վերջերը, ցուրտերը յանկարծ սկսան, և հօրեղբօրորդիներէս մէկը Քառլ որ Ռոմի հրաւիրեց զիս իրեն հետ ճահիճները երթալ բադ որսալու, առտուն կանուխ։

Հօրեղբօրորդիս քառասուն տարեկան կար, կայտառ՝ շատ ուժեղ, շատ մօրուեղ գեղջուկ աղնուական մը, սիրուն կէս վայրենի մը, զուարթ բնաւորութեան տէր, գաղղիական սրամտութեամբ օժտուած, որ միջակ բաներուն իսկ հաճելի երեւոյթ մը կ'ընծայէ, տեսակ մը ագարակ-դղեակի մէջ կը բնակէր լայն հովիտի մը մէջ, ուրկէ առուակ մը կը հոսէր։ Գուրակներ կը աքօղէին սէջէն ու ձախէն կողմնակի բլուրները, շահապական հին պուրակներ, ուր հոյակապ ծառեր մնացեր էին դեռ, և ուր կը գտնուէին Ֆրանսայի այդ կողմերուն ամէնէն շնչաւարհիկ փետրաւոր որսերը։ Երբեմն արծիւներ կը զարնէին հոն, և ուղեւոր թռչունները, անոնք որ գրեթէ երբեք չեն մտներ մեր բազմամարդ երկիրներուն, գրեթէ անվրէպ կանգ կ'առնէին այդ հնամի սաղարթներուն մէջ, կարծես նորէն գտած ըլլալով վաղընչուց ժամանակներու անտառներէն ծանօթ իսկ չիկ մը, հոն մնացած՝ գիշերուան մը ապաստանարան ընծայելու համար իրենց։

Հովիտին մէջ, բարձր խոտեր կը բուսնէին կաւառներով ողողուած և ցանկերով բաժնուած. յետոյ, աւելի հեռու, առուակը՝ որ մինչեւ հոն նաւարկելի էր, ընդարձակ ճահիճ մը կը դառնար։ Այդ ճահիճը, որուն նման զմայլելի տեղ մը տեսած չէի որսորդութեան համար, խեղբը միտքը գրաւած էր հօրեղբօրորդւոյս, որ որսարանի մը պէս խընամք կը տանէր անոր։ Զայն պարծածկող անահման եղեգնուտին մէջէն, կենդանութիւն, չշունչ ու ալեծփում կու տար անոր, անձուկ արահետներու բաժնելով զայն, ուր տափարտակ մակոյկներ, կանաչ ճոխներով ողողուած ու վարուած, լուին կը սահէին մեռեալ ջուրին վրայէն, կիներուն կը դպչէին, արագաշարժ ձուկերը կը փախցնէին խոտերուն մէջ, և ջուրին խորը կը մթնցնէին վայրի հաւերը, որոնց սեւուկ սրածայր գլուխը կ'ամերեւութանար յանկարծ։

Տարապայման հրայրքով կը սիրեմ ջուրը. ծովը, թէպէտեւ շատ մեծ, շատ ծածանուտ, և որուն մարդ չի կրնար տիրանալ. առուակները որոնք այնքան աղուոր կ'անցնին, կը սուրան, կ'երթան. և մանաւանդ ճահիճները ուր կը բաբախէ ջրային անսասուններու բոլոր անծանօթ գոյութիւնը։ Ճահիճը ամբողջ աշխարհը մըն է երկրի վրայ, տարբեր աշխարհ մը որ իր մասնաւոր կեանքը, իր միայնն բնակիչները, անցորդ ուղեւորները, իր ձայները, իր ժխորը և մանաւանդ իր գաղտնիքը ունի։ Զկայ բան մը այնքան խռովիչ. այնքան վրդովիչ, երբեմն՝ այնքան ահռելի, որքան ճահիճը։ Ի՞նչ է պատճառը այն երկիւղին որ կը սաւառնի՝ ջրասքող այդ ցած դաշտերուն վրայ։ Եղեգներուն չընչուտ կոհակնե՞րն են արդեօք, այլանդակ չրջմոլիկ հուրերը, զանոնք անդոյդ գիշերներու մէջ պարուրող խորունկ լռութիւնը և կամ անհեթեթ մառախուղները որոնք կը փռուին կնիւներուն վրայ մեռելի չրջազգեստներու նման։ և կամ արդեօք անընմարելի այն ծփացումը այնքան թեթեւ, այնքան մեղմ, որ երբեմն մարդոց թղանօթէն կամ երկինքին որոտումէն աւելի պակուցիչ կը դառնայ, որ ճահիճները անջրային երկիրներու կը նըմանցնէ, ահաւոր երկիրներու, որոնք անճանաչ ու սարսափելի գաղտնիք մը կը ծածկեն։

Ո՛չ, ուրիշ բան մը կ'արտաբուրի անկէ, ուրիշ գաղտնիք մը աւելի խորունկ, աւելի ծանր կը ծփայ թանձր մշուշին մէջ նոյն իսկ ստեղծագործութեան գաղտնիքը թերեւս։ Որովհետեւ, ո՞չ ապաքէն մորացեալ ու տղմուտ ջուրին մէջէն, արեւուն ջերմութեան ներքեւ թրջուած հողերուն լորտ տամկութեան մէջէն խլրտեցաւ, թրթռաց, լոյս տեսաւ կեանքի առաջին բողբոջը։

Առջի իրիկունը հօրեղբօրորդւոյս տունը հասայ։ Քարերը ճաթեցնելու չափ սառ կապած էր ամէն կողմ։

Ընթրիքի պահուն, մեծ սեղանատան մէջ, որուն պահոցները, օրմերը, ձեղունը ծածկուած էին թեւատարած՝ կամ գաւերէ կախուած ստերու վրայ թառած զմուսեալ թռչուններով, ճուռակներով, ճայերով, բուերով, այծադեցներով, վարուժնակներով, վարուժաններով, անգղերով, բազէներով, հօրեղբօրորդին՝ ինքն ալ, ցուրտ երկրի տարօրինակ թռչունի մը նման, փոկի մաշկէ պարեգօտ մը հագած, կը պատմէր ինծի նոյն գիշերուան համար իսկ պատրաստուած տեսած ըլլալը։

Առտուան ժամը երեքուկէսին պիտի մեկնէինք, չորսուկէսին հասնելու համար դարանելու տեղերնիս։ Սառի կտորներէ խոշոր մը չիներ էին այդ տեղը, առտուան դէմ փչող ահռելի հովէն զմեզ պատըսպարելու համար, վասն զի այդ ցրտասարսուռ հովը՝ սպոյի պէս մարդուս մարմինը կը պատռտէ, դանակի պէս կը կըտրտէ զայն, թունաւոր խթաններու պէս կը խթէ, աքծանի պէս կը պրկէ ու կրակի պէս կ'այրէ։

Հօրեղբօրորդիս ձեռքերը կը չփէր։ «Ասա՛նկ ալ ցուրտ տեսած չուներէի, կ'ըսէր, իրիկուան ժամը վեցին ջերմաչափը զրոյէն տասներկու աստիճան վար էր։»

Կերակուրը կերածնուս պէս գացի անկողնիս վրայ նետուելու, և վառարանիս բոցափայլ աղուոր կրակին դիմացը քընացայ։

Ճիշդ ժամը երեքին արթնցուցին զիս։ Ես ալ ոչխարի մորթ մը ձգեցի կռնակս, և տեսայ որ Քառլ արդի մուշտակի մը մէջ փաթթուեր էր։ Երկերկու գաւաթ տաք սուրճ՝ վրայէն ալ մէյմէկ շամբանեա խմեցինք, ու ճամբայ ելանք, պահնորդ մը և Բլոնժոն ու Բիէռօ շուներնիս մեր հետը առած։

Դուրսը, մէկ երկու քայլ առի չառի, մինչեւ ոսկորներս սառեցայ։ Անանկ գիշեր մըն էր, ուր կարծես երկիրը մեռած կ'երեւայ, սառած օդը՝ ընդդիմակար, շօշափելի կը դառնայ, այնքան կը դպչի մարդուս. բնաւ շունչ մը չի յուզեր զայն, սառ, կարած է, անշարժ. կը խածնէ, ներսկիզդ կ'անցնի, կը չորցնէ ծառերը, տունկերը, մկլատները և փոքրիկ թռչուններն ալ, որոնք ճիւղերուն վրայէն վար կ'իյնան կարծր հողին վրայ, և իրենց ալ կը կարծրանան, անոր պէս, ցուրտին հետ գրկապնդուած։

Լուսինը իր վերջին քառորդին մէջ, մէկ կողմին հակած, կարծես կը մարմրէր անջրպետին մէջ, և այնքան տկար կ'երեւար, որ չէր կրնար առաջ երթալ, ու կը կենար հոն վերը, ինքն ալ բռնուած, անդամալուծուած երկինքին ցրտութենէն։ Զոր ու թախծոտ լոյս մը կը սփռէր երկրի վրայ, այն չիջանուտ գունաթափ լոյսը, զոր կը թափէ մեր վրայ ամէն ամիս իր յարութեան փսխանին։

Քովէ քով կը քալէինք Քառլին հետ, կարկամ, ձեռքերնիս գրպանները, հրացաններս չոլկած։ Սառնապատ գետին վրայ չսահելու համար՝ կօշիկներնուս բուրդ փաթթած ըլլալով, ոտքերնուս ձայնը չէր ելներ. և ես կը դիտէի շուներուն չնչառութենէն գոյացած ճերմակ շոգին։ Ընդհուպ ճահիճին եղերքը հասանք, և մը-տանք գոս եղէգ ծառուղիներուն մէջ, որոնք այդ ցած անտառին մէջ կ'երկընային։

Մեր արմուկները ժապաւէնի ձեւով կախուած երկար տերեւներուն շփուելով թեթեւ խշրտուք մը կը հանէին մեր եւ տեւէն, և կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով զգացի այնքան բուռն ու եզական կերպով այն յուզմունքը զոր եղուարները կ'զգէն ինծի։ Այս ճահիճը մեռած էր, մեռած ցուրտէն, քանի որ վրայէն կը քալէինք, իր չորցած կնիւններու խառնաբնդոր կոյտերուն մէջէն։

Ցանկարծ ծառուղիի մը դարձած ատենին, նշմարեցի զմեզ պատսպարելու համար շինուած սառէ հիւղակը։ Ներս մտայ, և ըստ որում տակաւին ժամու մը չափ միջոց կար թափառիկ թռչունները զարթնումին սպասելու, ծածկոյթներուս մէջ պլլուեցայ, քիչ մը տաքնալու համար։

Եւ, կռնակի վրայ պառկած, սկսայ դիտել, այլակերպուած լուսինը որ այս բեւեռային տանը տարտամորէն թափանցիկ պատերուն մէջէն երեք եղիւրով կ'երեւար ինծի։

Սակայն սառած ճահիճին ցուրտը, այդ պատերուն ցուրտը, երկկամարէն լծնող ցուրտը, անանկ սարսափելի կերպով ներսիդիս անցաւ որ սկսայ հաչալ։

Քառլ զոռ եկաւ։

«Որսորդութիւնս կ'ուզէ յաջողի, կ'ուզէ չյաջողի, բաւ, նայինք որ դուն հարիւրս չըլլաս. կրակ վառենք։»

Հրաման ըրաւ պահնորդին որ եղէգներ կոտրէ։

Մեծ կոյտ մը դիւեցին մեր խղիկին մէջտեղը, և գաւաթը փլցուցին որ ծուխը դուրս ելլէ։ Մինչ կարկիր բոցը բիւրեղէ նշուլագեղ որմիկներէն վեր կը բարձրանար, անուշ սկսան հալիլ գաղտնս վարանումով մը, կամաց կամաց, իրը թէ այդ սառէ քարերը քրտնած ըլլային։

Քառլ, որ դուրսը կեցեր էր, պոռաց ինծի. «Եկո՛ւր, նայէ՛»։

Դուրս ելայ, և զարմանքս աւելցաւ։ Մեր կոնաձեւ խրճիթը կրակէ կեղրոնով հսկայ ադամանդի մը երեւոյթը առեր էր, կարծես ճահիճին սառնապատ ջուրին վրայ բուսած յանկարծ։ Եւ մէջէն կ'երեւային երկու ուրուագիծ ձեւեր, մեր շուները որ կը տաքնային։

Բայց այլանդակ կեղերշ մը, խուսափուկ կեղերշ մը, թափառկոտ կեղերշ մը անցաւ մեր գլխուն վրայէն։ Մեր վառարանին շուրջն արթնցեր էին վայրենի թռչունները։

Զկայ բան մը որ այնքան խռովէ զիս, քան կեանքի առաջին արարքը, որ չէ տեսնուիր և որ կը սուրայ կ'անցնի մեայ օդին մէջէն արագ, չա՛տ հեռուէն ձմեռ առտուներու սկզբնադարձ նշոյլներէն առաջ։ Անանկ կու գայ ինծի որ այդուն՝ այդ ցրտասառոյց ժամուն, այդ խուսափուկ կեղերշը անասունի մը փետուրներով թռուցիկ՝ աշխարհիս հոգւոյն մէկ հեծկլտանքն է։

«Կրակը մարեցէ՛ք, բաւ Քառլ, արշալոյսը ծագեցաւ։»

Իրօք, երկինքը կը սկսէր դեղնիլ, և բաղերու երամները արշաւասոյր երկար բիծերու նման կը սահէին, ընդոստ ջընջուելով երկնամարին վրայէն։

Լոյս մը փայլատակեց գիշերուան մէջ, Քառլ հրացանը պարպեր էր, և երկու շուները վազեցին։

Այնուհետեւ, ամէն վ յրկեան, մերթ ան, մերթ ես, փոյթեռադ նշան կ'առնէինք եղէգներուն վերև պզուկ կենդանիներու ստուերը մը տեսածնուս պէս։ Եւ Բիէռօ և Բլոնժոն շշնջապատ ու զուարթ՝ կը բերէին մեզի արիւնթաթաւ անասուններ, որոնց աչքերը երբեմն կը նայէին մեզի տակաւին։

Լոյսը ծագեր էր, պայծառ տմոյն լոյս մը, արեւը երեւան կ'ելլէր ծործորին խորէն, և ա՛լ պիտի մեկնէինք, երբ երկու թռչուններ. կոկոզավիզ ու հոյթեւ՝ ընդոստ սաւառնեցան մեր գլխուն վրայ։ Հրացանս քաշեցի, մէկը ինկաւ գրեթէ ոտքերուս տակ՝ մրտիմ մըն էր արծաթփորկ։ Այս մի՛ցին, անշ պետին մէջ, գլխուս վերեւ, ձայն մը, թռչունի մը ձայնը կառաչեց. կոմ մըն էր կարմ, կրկնուած, սրատամկիկ, և անասնիկը, փոքրիկ անասնիկը սկսաւ դարձդարձել ամպուն երկինքին մէջ մեր վրայ, նայելով իր մեռած ընկերին, զոր ձեռքս բռներ էի։

Քառլ ծունգի եկաւ. հրացանը ուսին վրայ, բոցավառ աչքերով՝ կը յականէր զայն, սպասելով որ պէտք եղածին չափ մատենայ։

—Լեգը սպաննեցիր, բաւ, արուն չպիտի մեկնի։

Իրաւ, չմեկնեցաւ. կը պտտուկէր շարունակ, և կը հեծէր մեր բոլորտիքը դառնալով։

Երբեք տառապանքի մը հեծեծանքը այնքան կեղեքած չէր սիրտս օրքան անոր ողբակոծ վայիւնը, որքան միջոցին մէջ կորսուած այդ հէգ կենդանւոյն լալագին մեղադրանքը։

Երբեմն, իր ճախրանքին սպառնացող հրացանէն վախնալով կը փախչէր։ կարծես պիտի շարունակէր ճամբան միս մինակ երկինքին մէջէն։ Բայց չկրնալով հեռանալ, նորէն կու գար իր եղբ փնտռելու։

—Գետինը ձգէ՛, ըսաւ Քառլ, հիմայ կը մօտենայ։

Իրօք կը մօտենար, վտանգէն անվախ, յիմարացած իր անասունի սիրովը՝ զոր կը զգար սպաննած անասունիս համար։

Քառլ հրացանը պարպեց. թռչունը օդին մէջ կախուող թելը փրթաւ կարծես։ Սեւ բան մը տեսայ որ վար կ'իյնար, եղէգներուն մէջէն անկումի մը դափդափիւնը լսեցի, և Բիեռօ ինծի բերաւ զայն։

Երկուքը մէկէն, արդէն պաղած, մահաղիս մէջ դրի... և նոյն օրը մեկնեցայ Բարիզ։

ԿԻ ՏԸ ՄՈԲԱՍԱՆ

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԱՆՁՐԵՒԻՆ ՏԱԿ

Անձրեւը կու գայ, յուսահատեցուցիչ, անվերջանալի, միօրինակ դանդաղութեամբ, անհուն յոգնութեան մը տխուր ու անվերջ անկումովը։ Զմեռնային անձրեւին անձանձիր ու անողորմելի ճանճրոյթը՝ գորշ երկինքին չորս ծայրերէն խանութիս ապակիներն ի վար կը տեղատարափի՝ ու սպասող կնկումի մը մէջ կը ծրարէ հոգիս։

Ապակիներուն աղջամղջին պղտորութեան ետեւ,—որոնց վրայ բանաստեղծին քմահաճ մատիկը մոռացութեամբ ըսպառնացուած սիրական անուշի մը սիզբնատառերը կը գծէ գլխագիր՝ գուրգուրգին գրակախառնումով մը գրկուած իր անունի սկզբնատառերուն հետ,—ապակիներուն պղտոր ամպամածութեան ետեւ՝ պատկերները՝ երազահար երեւակայութեան մը կէս իրականութեան ու կէս ցնորքներուն մէջէն կը թափին անցնիլ աչքերուս առջեւէն։ Այդ իրականութիւնը անուրջի երեւոյթը կը խօսի մանաւանդ՝ քան երեւոյթները՝ իրենց հանդիսադրութեան մէջ կը վերապահեն արթնցուած երազի մը քաղցր սփոփանքները։

Խանութներու դիմացի շարքին առջեւ տնկուած աքսախաները՝ բոլորովին մերկացած են իրենց ամառնային կանանչ ու գեղեցիկ հանդերձանքէն։ Բանաստեղծական նմանութիւն մը փորձած ըլլալու համար կրնայի ըսել թէ՝ մերկ սլացքի մը մէջ դէպի վեր բարձրացող այս ծառերը՝ կեանքի փորձառութիւններուն մէջ զգայնական տրամադրութիւնները մէկ կողմ թողած՝ անգոյն ու անզգած հոգիներու սկեպտիկ համակերպութիւնը ցոյց կու տան ցուրտին մէջ ու անձրեւին տակ սարսռալով։

Ցած երդիքներու կղմինտրներուն վրայ ու քիւերուն տակ՝ ագռաւները, լոկիկ դարձած, տոզան տոզան կանցնին՝ ու տեսակ մը գիտակից մոռացում կը մատնեն եղանակին տրամութիւններուն նկատմամբ,—այ՛ք՝ն արտայայտիչ է այդ հանգարամիտ ու սգաւոր կենդանիներուն՝ անախորժ ճերմակութեան մը մէջ հոլովուող չար նայուածքը։

Անձրեւը կը չարունակէ տեղալ միւտ՝ անձանձիր միօրինակութեան մը տաղտուկը տեղաշնչելով ցեխոտ սալայատակին վրայ սլքտացող անցորդի մը գլխին վրայ՝ որ ծածուկ անձրեւանոցի մըն ալ պերճանքէն զուրկ է։ Ցեխին վրայ ձգուած խոշոր թաշկինակ մը գաւառացին անձրեւանոցն ու արեւանոցն է շատ անդամ։ Անձրեւանոցի մը շռայլութիւնը մեր Երկինքներուն տակ դեռ վարկի դուռ մը չէ կրցեր բանալ ընդհանրապէս խօսելով, թէեւ աչքերս ինձի հաւատատ են յաճախ թէ՝ արեւ ու անձրեւ չգտնուած պահուն իսկ՝ իրենց դէմքին վրայ սեւ հովանոցի մը ցուցամատ ամբիխածութիւնը ցուցադրելու երեւոյթը՝ մեր կլիմաներուն տակ ալ անսովոր բան մը չըլլայ։

Այլ բարոյականի դասը չգիտեմ որքա՞ն պիտի կրնար սղմելու անկիւն մը գտնել՝ ձմեռնային անձրեւին համայնատիւռ տեղատարափին տակ։ Բարոյականի ռամիկ դասին փոխան կրնայինք դիտել, պղտոր ապակիներուն ետեւէն, սա ոտքէն մինչեւ գլուխը մրճռոտ մակկանացուները, որոնք ածուխով լեցուն պարկերով բեռցուած նիհար ու հիւանդկոխ էշու մը ետեւէն՝ իրենց սեւ բաղդը կը հետապնդեն կողն ի կող։ Գեղացի պուլկարներ են անոնք՝ որ միւն ձմեռ օրով, ցուրտին ու անձրեւին, լեռները կ'երթան ածուխ կը պատրաստեն, ու յետոյ, կու գան զանոնք մեզի ծախել։ Թոզուոնք բրդէ հատ հնդգաւոր վերարկու մը՝ զոր կը կրեն մերթ, անոնք յաճախ խոշոր թաշկինակն ալ չունին իրենց գլխին վրայ որ անոնք թէ ձմեռ ամիսներէն արեւին ու անձրեւին, ձիւնին ու ձմեռին դէմ կատաւ անառիկ ու թանձր սեւ գդակով մըն է ծածկուած։

Ապակեփեղէն դէպի դուրս լաքուող հեռաքքրքրութիւնը՝ աւելի տարօրինակն ալ կրնայ տեսնել։ Հիւսիսային քամին՝ անձրեւի կաթիլներու սառի հատիկներու փոխած է, որ կու գան մեկամաղձոտ երաժշտութիւն մը եղանակաւորել ապակիներուն վրայ։ Դեռնի ցեխն ու չիչխանքը՝ սառնամանիքի թեթեւ փայլունութեամբ մը կը չարունակուի, ու ջրի ջըվիտուկը՝ սառի խշրտուքի մը կը վերածուի։ Այս եղանակին իր առջեւ գէշ աղէկ լեցուն կրակարան մը ունենալով՝ նստիլ ու ընթերցողներուն հաճոյքին համար ուրիշին թշուառութիւնները պաղ սրտով նկարագրել խորհիլն ալ ստուգիւ անկարելի միամտութիւն մը պիտի ըլլար։ Բայց օ՛ն անդր, այս քաղաքիրթ ու ներքացած մտածումը հեգնելու համա՞ր է արդեօք որ ոտքի մատուցները՝ ծակ մուճակներէ դուրս ելած, առանց գուլպայի, սա գնչուհին՝ անիրոյթ ու անտարբեր մը, պատուհաններու առջեւէն կ'անցնի։ Այդ բաւական չէր, հապա իր ետեւէն քաշքշուող սա 5-6 տարեկան լամը, coquin-ը, որ կնամարկի է ու բոլորովին բոպիկ։ Ու հիմա գացէք ըսէք թէ ասիկա երեւակայութիւն է կամ բանաստեղծութիւն։ Այլ ասոնք կեանքի հեգնութիւններ են՝ զորս մեր քիթին ծայրը ժըպիտի ուրուագծով մը սովոր ենք բարեւելու։

Պատկերներու տոզանցումը դադար առած է։ Փողոցը անսէր սրտի մը դառնակիպ ամայութեամբն է ամայի։ Միայն միւնախառն անձրեւը ապակիներս կը ճանկռտէ երկինքի խորութիւններէն տարագրուած աւուրջի մը աւերակներուն նման թափելով, թափթփելով ոնդդհատ, ու ամայութիւնը լեցնելով իր սառուցիկ ճերմակութեամբը։

Խանութին մէկ անկիւնը, իրիկուան մառախուղներուն մէջ, գրելու մարմէջին բռնուած խանութպանը կաղամարին սառած մելանը գրչի ծայրով խորտակել ջանացած պահուն՝ իր գրագէտի անյաջողութիւնները արդարացնելու միամտութիւնը ունի։ Իր քաջիկը կը հանդչէին էնտեղ ու մկրատը, խոշոր մկրատ մը՝ որով բանաստեղծ-խանութպանը ձեւած է իր մտահոգութիւնները, արշնով, ալ չգիտէ՛ ուրկէ ի վեր, չափչփած, չափած՝ իր կեանքին հաղեւարատար համակերպութիւնները։

Ու եթէ մելանը հալի ու գրիչը կակուղնայ, սիրելի ընթերցող, անիկա իր ու իրեններուն կեանքէն ուրիշ անգամ նորէն պատմելու միամիտ ցանկութիւնը կը տածէ իր սրտին մէջ։

ԱՐՏԱՇԵՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Մակարա

ՃՍԲՈՆԻ ՄԷՋ ՈՍԿԵՀԱՆԵՐԻ.—Թրանավէյն, Աւստրալիայէն և Քլոնտայքէն եկաք կայ եկած է Ճ՝ոբոնի, ուր ոսկեհանքեր երեւան հանուած են։ Շահագործման կեդրոնը կը գտնուի Հոքքայտոյի մէջ, Քիթամիի նահանգ, Ճաբոնի հիւսիսային արեւմտեան կողմը։ Թէեւ ոսկին հանելու գործողութիւնը նախնական ձեւերով կը կատարուի, սակայն կ'երեւայ թէ արդիւնքը շատ պիտի ըլլայ։ Այդ հանքերը կը գտնուին 740 քառակուսի քիլոմէթր տարածութեան վրայ։ Ալասքայի պէս հոն ալ հանքագործներու և ոսկի խուզարկողներու ստուար բազմութիւն մը կը դիմէ։ Էզահի գիւղը տարի մը առաջ 400 բնակիչ ունէր, բայց հիմա այդ թիւը 8000ի բարձրացած է։ Ամէն օր բազմաթիւ օտարականներ կը հասնին հոն։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ մեծավաճառներու Ընկերութեան շահաւոր պայմաններ առաջարկուեր է՝ սաներիկեանին տեղ ռուսական քարիւղ սպառելու համար։ Պ. Բաւլի Սթէֆանովիչ այդ առաջարկութիւնը ընդունելու գլուխը կը դնուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԼՈՐՏ Ֆ. ՌՈՊԷՐԹՍ ՕՎ. ՔԱՆՏԱՀԱՐ

Լորտ Ֆրէտէրիք-Լէյկ Ռոպէրթս օվ Քանտահար, ինչպէս ծանուցինք հարաւային Ափրիկէի անգլիական զօրքերուն ընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը սակէ աւելի լաւ ընտրութիւն մը չէր կրնար կատարել։ Լորտ Ռոպէրթս Անգլիոյ ամէնէն նշանաւոր զինուորականն է և Լորտ Կարնէթ Ուոլզլիի հաւասար մեծ ծառայութիւններ մատուցած է իր երկրին։ Աֆղանիստանի 1880ի պատերազմը, որուն մէջ այնքան փայլեցաւ, կրնայ իբր օրինակ ծառայել թէ՛ յղացման և թէ գործադրութեան համար։ Լորտ Ռոպէրթս վարժուած է աւելի բանակներ վարելու և իրեն յանձնուած գործին տակ պիտի չընկճուի, նրման այն զօրավարներուն որոնց Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը և սպարապետ Լորտ Ուոլզլի մինչև հիմա յանձնած էին հարաւային Ափրիկէի մէջ զինուորական գործողութիւնները վարելու վտանգալից պաշտօնը։ Կ'երեւայ թէ Սըր Ռոպէրթսի վաճառած էր պատերազմէ Պոէրներուն հետ։ Կլատսթոնի այդ ընթացքը սխալ մը կը համարուի, թէեւ այն ատեն մարդասիրութեան ու վեհանձնութեան մեծ գործ մը նկատուեցաւ։ Կլատսթընը քննադատողները կ'ըսեն թէ ներկայ կացութիւնը այդ սխալին արդիւնքն է։ Այսօր Մոտտէրի ու Թուկիէյայի պարտութիւններէն ետքը, Անգլիա նորեն կը դիմէ Լորտ Ռոպէրթսի Քանտահարի յաղթողին, ինչպէս 1881ին եղաւ Մաճուպա-Հիլի և Լէնկս-Նէքի պարտութիւններէն ետքը։

Միայն թէ 1881էն ի վեր իրերը շատ փոխուած են և կացութիւնը ոչ միայն ուրիշ ձեւով մը այլ բոլորովին մթին երեւոյթով մը կը ներկայանայ։ Կացութիւնը այնպէս է որ անհրաժեշտ կը դատէ Լորտ Ռոպէրթսի արագ յղացմանը, կորովին, գործադրութեանց ուժգնութեանը և այն ամէն իրողութիւններուն որոնց փայլուն ապացոյցները տուած է իր զինուորական ասպարէզին մէջ։ Անգլիոյ կառավարութեան այս ոլորտումը, սակայն, ուշ տրուեցաւ և որովհետեւ դէպքերը իրարու կը յաջորդեն գահավէժ և հետզհետէ պիտի աւելնան, կրնայ ըլլալ որ Լորտ Ռոպէրթս շատ ուշ մնացած ըլլայ։ Նորընտիր ընդհանուր հրամանատարը երեք շաբաթէն պիտի կրնայ Բէրթաուն հասնիլ։ Այդ միջոցին կրնայ ըլլալ որ անգլիական բանակը նոր ձախողուածներ ունենայ, որոնք կացութիւնը աւելի դժուարացնեն ի մեծ անգլիական զինուորներուն թէ՛ Բարէյտսոյ Գլուխին և թէ Նաթալի մէջ։

Եթէ Լէտսմիթի ու Ռիմպըլի այդ երեք շաբաթներու միջոցին Պոէրներու ձեռքը իյնան, գործերը ամենամեծ վիճակ մը պիտի ստանան։ Այն ատեն բնաւ տարակոյս չի մնար թէ բոլոր Պոէրները պիտի քալեն Տուբպանի և Բէրթաունի վրայ։ Սըր Ճորճ Հուայթի կացութիւնը իրապէս տագնապալի է, վասն զի Բէլրի զօրավարը՝ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի հրամանատարութիւնը տակ նորէն փորձեր է Թուկէյան անցնիլ Լէտսմիթի օգնութիւնն հասնելու համար։ Այս երկրորդ փորձն ալ, ինչպէս ծանուցինք, տառապիններուն պէս չյաջողեցաւ։ Տէյլի Մէյլ թէեւ լուր մը հրատարակեց թէ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր յաջողած է Թուկէյան անցնիլ, սակայն այդ լուրին հաւատ չընծայուիր, վասն զի Տէյլի Մէյլ պատերազմի սկիզբները այդ տեսակ երեւակայական տեղեկութիւններ չատ տուաւ, որոնք ետքը հերքուեցան։ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի այդ յաջողութիւնը եթէ ստոյգ ըլլար, Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը անշուշտ պիտի ծանուցնէր այդ բարի լուրը, մինչդեռ կատարեալ լուռ կը մնայ և չուզեր ո՛չ ընդհանուր հրամանատարին յաջողութիւնը հաստատել և ոչ ալ Բէլրի զօրավարին պարտութիւնը հերքել։ Զարմանալի կը նկատուի Լէտսմիթի անգլիական զօրքերուն ընթացքը որոնք բոլորովին անգործ մնացին այն միջոցին երբ իրենց օգնութեան գացող բանակը կը պատերազմէր Պոէրներուն հետ։ Սըր Ճորճ Հուայթ, սակայն, պէտք էր գտնել Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի ծրագիրը, վասն զի միշտ ծանուցուեցաւ թէ երկու զօրավարները իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ էին նշանացի հեռագիրներու միջոցաւ։ Կը կարծուի թէ մի՛ գուցէ ռազմամթերքները սպառելու վրայ ըլլան Լէտսմիթի մէջ։

Ռիմպըլիի օգնութեան երթալիք բանակին հաղորդակցութիւնները խզուած են Օռանժ-Ռիվըրի բանակատեղի հետ, որով ո՛չ օգնութիւն կրնայ ստանալ և ոչ ալ պարենաւորուիլ։ Լորտ Միթուրն փորձեց ճամբայ մը բանալ, սակայն բնաւ չյաջողեցաւ։ Լորտ Միթուրն ոչ միայն ստիպուած է Ռիմպըլին իր ճակատագրին ձգելու, այլ նոյն իսկ ամէն կողմէ պաշարուելու և բոլորովին բնաջինջ ըլլալու վտանգին մէջ կը գտնուի։

Գալով Մաֆէքինկի, զոր Պատէն Բոուէլ գնդապետը կը պաշտպանէ գովելի կորովով մը ու ճարտարութեամբ մը, կը շարունակէ կատաղի ընդդիմութիւն մը, թէեւ նախապէս կարծուեցաւ թէ անձնատուր պիտի ըլլայ։ Մաֆէքինկի երկար ատեն դիմանալը պէտք չէ զարմանք պատճառէ, վասն զի հրամանատարն է որ զինուորներուն սիրտ կուտայ։ Մաֆէքինկի, սակայն, պատերազմի դաշտին վրայ տարօրինակ դիրք մը ունի, և անոր անձնատուր ըլլալը կամ դիմանալը ո և է կարեւոր ազդեցութիւն մը չի կրնար ունենալ պատերազմի վիճակին վրայ։ Զայն պաշարող Պոէրները այնչափ բազմաթիւ չեն որ անոնց անշարժութիւնը, Մաֆէքինկի դիմանալուն հետեւանքով, և կամ անոնց ազատ ըլլալը, նոյն քաղաքին անձնատուութեամբը, կրնայ աւելցնել կամ պակսեցնել Պէշուանալանդի և կամ Բարէյտսոյ Գլուխին հիւսիսային կողմը Պոէրներուն թիւը։ Պատէն Բոուէլի վարած ճակատամարտները փառաւոր դէրուագներ են բրիտանական բանակին համար, բայց լոկ դրուագներ կը մնան։ Պատերազմին բաղդը ուրիշ տեղ կ'որոշուի։

Պատերազմին սկիզբէն ի վեր Անգլիացիները, պաշտօնական վիճակագրութիւններու համաձայն, եօթը հազար հոգի կորսնցուցած են՝ սպաննուած, վիրաւորուած կամ գերի ինկած։ Ասոնց վրայ աւելցնելու է նաեւ անյայտացածները ու հիւանդները։ Անգլիոյ բանակին թիւը, Հնդկաստանէն առնուած կիսաբաժինով որ Սըր Ճորճ Հուայթի և Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի զօրաբաժիններուն միացած է, եօթանասունվեց հազար հոգի է։ Եթէ այդ թիւէն զեղուին կորուստները, Լէտսմիթի ու Մաֆէքինկի մէջ պաշարուածները, անգլիական սպայակոյտին տրամադրութեանը տակ հիմա հազիւ յիսուն հազար հոգի կայ, որոնց կէսը Նաթալի և կէսն ալ Բարէյտսոյ Գլուխին մէջ։

Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր իրեն հետ ունի Հիլտեարտ, Հարթ, Գարթըն և Ուլտի զօրավարներուն կիսաբաժինները ինչպէս նաեւ գաղթավայրի զինուորները։ Պոէրները երեսուն հազար հոգի են և ոչ միայն Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի, այլ Սըր Ճորճ Հուայթի ալ պէտք է դէմ դնեն. սակայն այս վերջինը կրնայ Լէտսմիթի մէջ կենալ պարտաւորիլ, անոր հաւասար թիւով զինուոր հանելով դէմը։ Պոէրները նաեւ մինչ կրնան արգելք ըլլալ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի յառաջացման։ Անգլիական ընդհանուր հրամանատարը և Բէլրի զօրավարը, թէեւ երկու ճանապարհ կը բռնեցին Թուկէյայի գետը անցնելու համար աշխատած ատենին, սակայն անոնց զօրաբաժինները կազմակերպուած վիճակի մէջ են, և եթէ չկարենան Լէտսմիթի օգնել, միւս կողմէ կարող պիտի ըլլան թող չտալու որ Պոէրները Նաթալ արշաւեն։ Բարէյտսոյ Գլուխին մէջ, սակայն կացութիւնը նոյնը չէ, ընդհակառակը շատ գէշ է։ Հոն կը գտնուին հետեւակներու երեք զօրաբաժին, հեծելազօրքերու անկախ զօրաբաժին մը, առանց հաշուելու գաղթավայրի զինուորները։ Հետեւակներու երեք կիսաբաժինով և նաւային կիսաբաժինով կազմուած էր Լորտ Միթուրնի զօրաբաժինը որ Ռիմպըլիի պաշարումը պիտի վերցնէր և Պլէսֆոնթէյնի վրայ պիտի քալէր։ Օռանժ գետին հարաւային կողմը միայն Կոթաքրէ զօրավարին կիսաբաժինը կը մնար որ Պոէրներու արշաւանքին դէմ պիտի դնէր։ Ցիէնչ զօրավարին հեծելազօրքերու զօրաբաժինը, հեծեալ թնդանօթներու և հեծեալ զօրքերու օգնութեամբ պաշտօնունէր Լորտ Միթուրնի և Կոթաքրէ զօրավարին հաղորդակցութեան գիծը պաշտպանել։ Սրդ, Լորտ Միթուրն զրկուած է իր հաղորդակցութիւններէն և պաշարուելու վտանգին մէջ կը գտնուի, ուստի Բարէյտսոյ Գլուխի դաղթավայրին պաշտպանութեան գործը բոլորովին կը մնայ Կոթաքրէ զօրավարին չորս վաշտերուն և Ֆրէնչ զօրավարին հեծելազօրքի զօրաբաժինն վրայ։ Այս երկու հրամանատարները եթէ իրենց հետ ուրիշ զինուորներ ալ ունին, բաւական չեն Օռանժցիներուն դէպի հարաւ յառաջացումը արգիլելու և Ափրիքանտէրները զսպելու համար։ Թէեւ Սըր Զարլս Ուօրէնի զօրաբաժինը քիչ օրէն Բարէյտսոյ Գլուխը պիտի հասնի, սակայն տարկա բաւական չէ և Անգլիացիները տակաւին չեն կրնար յարձակողական սկսիլ։

Հետեւաբար, այդ տեսակ պարագաներուն մէջ նորընտիր սպարապետ Լորտ Ռոպէրթս մեծ անձնուրացութեան պէտք պիտի ունենայ, որպէս զի հրամանատարութեան պատասխանատուութիւնը բռնանձնէ և իր նախորդներուն վերագրուած սխալները դարմանելու ձեռնարկէ։ Լորտ Ռոպէրթս երբ ցամաք ելլէ, իր առջեւ պիտի գտնէ սովորական թիւը կորսնցուցած զօրաբաժիններ և իրենց կրած պարտութենէն վհատած զինուորներ։ Լորտ Ռոպէրթս հարկաւ պիտի ցաւի իր այն գեղեցիկ զօրագունդերուն վրայ, զորս երբեմն յաղթանակներու առաջնորդած էր։ Անգլիական կառավարութիւնը կրնար լաւ գործ մը ըրած ըլլալ, եթէ մէկ կամ երկու նաւաբաժին առնէր Հնդկաստանի այն անվեհեր լեռնականներէն որոնք միանգամայն աքաղէլի զինուորներ են։ Ատոնց Հնդկաստանէն առնուելէն ալ անպատեհութիւն մը պիտի չունենար, վասն զի կարելի էր անոնց տեղ զինուորներ դրկել Անգլիայէն։ Եթէ Հնդկաստանի այդ զինուորները հարաւային Ափրիկէ դրկուին, թէ ժամանակի չահ պիտի ըլլայ և թէ այն տեսակ զինուորներ պիտի տրուին Լորտ Ռոպէրթսի տրամադրութեանը տակ որոնք երկար ատենէն ծանօթ են անոր և վստահութիւնն ալ կը վայելէն։ Հնդկաստանի այդ զինուորները նաեւ փոխադարձ վստահութիւն ունին Լորտ Ռոպէրթսի վրայ։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 դեկտ.—Մոտտէր-Ռիվըրէն դեկտ. 16 թուականով կը հեռագրեն Թայմսի թէ մինչեւ հիմա նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցած չէ։ Անգլիացիները ու Պոէրները նոյն օրը բանակցութիւններ կատարեցին վիրաւորներուն և գերիներուն համար։

—Պատերազմական նախարարութիւնը Բէրթաունէն հեռագիր մը ստացաւ ծանուցանող թէ Լորտ Միթուրնի ուղղած մէկ հեռագրին նայելով, այս վերջինը տհաճութիւն պատճառող հեռագիր մը ստացեր է Բրոնեէ զօրավարէն որուն հետ բանակցած էր անգլիացի տեղական մը խնդրին համար որ Պոէր բանագնացներու հետ տեսնուած միջոցին գերի բռնուած է։ Բրոնեէ զօրավարը յայտարարեր է որ այդ տեղական իբր լրտես նրկատուած է և թէ այլեւս չուզեր բանակցիլ այդ մասին։

Գահիրէ.—Լորտ Քիչնէր այսօր Ադէք սանդրիա կը սպասուի, ուրկէ Իրիս յածաւորակով Մալթա պիտի ուղեւորի և անկէ Տիսօ յածաւորակով Մատէրա պիտի երթայ։

—Լորտ Քիչնէր հոս հասաւ և անմիջապէս Ադէքսանդրիա ուղեւորեցաւ։

—Գնդապետ Ուինկէթ սէյ պիտի վարէ Լորտ Քիչնէրի պաշտօնը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵԼԵՏՄՈՒՏՔԸ.— Բեդերապուրկէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ ելմտական նախարար Պ. Վիթէի ուղղուած կայս. հրամանագիր մը կ'ըսէ թէ Զարին հրամանով և նախարարին փափագով, ելմտական յանձնաժողովը քննած է հրապարակին արդի կացութիւնը։ Յանձնաժողովը Զարին մատուցած է տեղեկագիր մը, բոլորովին հաստատելով՝ ելմտական նախարար Պ Վիթէի կողմէ ձեռք առնուած ելմտական միջոցները։ Նիքոլա Բ կայսրը համոզում կը յայտնէ թէ ելմտական նախարարը, նկատողութեան առնելով հիմնական անցաւոր դժուարութիւնները, պիտի պահպանէ տէրութեան ելմտացոյցներուն և ժողովուրդին շահերը։ Կայս. հրամանագիրը վերջ հանելով Պ, Վիթէի փորձառութիւնը, կորովը և կարողութիւնը, շնորհակալութիւն կը յայտնէ ելմտական նախարարին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՋԻՆ.—Բէքինի ֆրանսական դեսպանը կը ծանուցանէ թէ չինական կառավարութիւնը գոհացում տուեր է Ֆրանսայի՝ Քուանկ-Զէու-Ուանի սահմանագլուխի գծման և երկու ֆրանսայի սպաներու սպանուելու գործին համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Երեսփ. ժողովը սկսած է վիճաբանել աշխատութեան օրինագիծին վրայ։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃՔ.— Վիէննայէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Պ. Վիթէի պիտի յանձնուի Աստրիոյ նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Պ. Վիթէք պիտի ստանձնէ նախարարապետի պաշտօնը։

ՍԵՐՊԻՈՅ թագաւորը ներում չնորհեց երկու հարիւր երեսուն երկու դատապարտեալներու որոնց մէջ չկան Պէլկրատի վերջին դէպքերուն առթիւ դատապարտեալներու։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Անցեալ օր ծանուցինք թէ Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Սիլվէլա Խորհրդարանին մէջ յայտարարած էր թէ անհիմն են այն լուրերը, որոնց համաձայն Սպանիոյ և Ռուսիոյ միջև բանակցութիւններ կը կատարուին Սէբաթան Ռուսիոյ Թոզելու համար։ Հեռագրական գործակալները ոչ միայն ծանուցած էին թէ այդ մասին համաձայնութիւն մը գոյացած է, այլ նաև թէ Սպանիոյ և Ռուսիոյ միջև բացարձակ դաշնակցութիւն մը կնքուած է։ Այդ լուրին իբր ապացոյց մէջ կը բերուէր, մանաւանդ անգլիական լրագիրներու կողմէ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին անցեալները Մադրիտ այցելելը և Ռուսիոյ վերագրուած բաղձանքը Միջերկրականի մէջ նաւահանգիստ մը ձեռք ձգելու համար։ Բէլ Մէլ Կազէթ նոյն իսկ ծանուցած էր թէ Մուրավիէվ կոմսը Սպանիոյ առաջարկած է կարեւոր գումար մը՝ Սէպանիայի թողուելուն փոխարէն։ «Սպանիա, յարած էր անգլիական թերթը, ելմտական և կամ ուրիշ պատճառներով կրնայ տրամադիր ըլլալ համակերպելու Ռուսիոյ բաղձանքին և այս վերջինն ալ մեծ չահ մը ունենայ, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ պատրաստուած մեծ կռիւէն առաջ, նաւային կայարան մը ձեռք անցնել ուր իր նաւերը կարենան ածուխ գտնել Պալթիկ ծովուն և Բոսֆոր-Արթուրի մէջտեղը։

Միւս կողմէ յայտնի է թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Հանոթօ քանի մը օր առաջ Մատրիտ հասնելով, միջազգային քաղաքական խնդիրներու վրայ տեսակցած է Պ. Պ. Սիլվէլայի, Սակսթայի ու Ալմոտովար դուքսին հետ։ Լոնտոնի և Մատրիտի մէջ կը կարծուի թէ Պ. Հանոթոյի այդ տեսակցութիւնները առնչութիւն մը ունին Մուրավիէվ կոմսին այցելութեանը։ Եւ որովհետեւ, Ճիպրալթարի նեղուցին ու չրջակայ երկիրներուն վերաբերեալ խնդիրներուն համար Սպանիա շատ կարեւոր դատ մը է, ասկէ կարելի է հասկնալ թէ Անգլիա ինչու համար աւելցուցած է Ճիպրալթարի իր նաւային զօրութիւնը։ Մատրիտի Էմբասիայ լրագիրը արդարեւ կը ծանուցանէ թէ այս միջոցիս անգլիական տասերկու խոշոր զրահաւորներ կը գտնուին Ճիպրալթարի նաւահանգիստին մէջ, մինչդեռ բաւական բազմաթիւ անգլիական նաւաբաժին մը խարսխած է Վիլլակարսխայի (սպանիական Կալիսիա) նաւահանգիստին մէջ։ Բէլ Մէլ Կազէթ այս առթիւ դիտել կուտայ թէ Սպանիոյ մէջ հետզհետէ հաստատութիւն կը գտնէ այն գաղափարը թէ Սպանիա պէտք է արդէն գոյութիւն ունեցող դաշնակցութեան մը միանայ, այն պարագային համար երբ երկիրը, իր աշխարհագրական դիրքով, եւրոպական պատերազմի մը բռնուի, որուն մասնակցի նաև Ռուսիա։ Ուրեմն, կը յարէ Բէլ Մէլ Կազէթ, ազգային մէջ կացութիւնը ինչ որ ալ ըլլայ, Պ. Սիլվէլա շատ խոհեմութեամբ ու հեռատեսութեամբ գործած է, երբ հասկնալ ուզած է թէ դէթ առայժմ սպանեւռուսական բանակցութիւն մը չկայ՝ Սէպեթան Ռուսիոյ թողելու հիման վրայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱԶՈՒԻԹԻՆԸ.— Պոմպէյէն կը գրեն.

Շոգենաւ մը հոս բերաւ 873 հնդիկ փախստականներ, այն 3000 հոգիէն որոնք անգլիական իշխանութեանց կողմէ հրաման ստացած էին ութ օրուան մէջ հեռանալ Թրանսվալէն և Տէլկօա Երթալ, անկէ շոգենաւ նստելու համար։ Այդ խեղճերը շատ կարօտ վիճակի մէջ Պոմպէյ հասան։ Արդէն հոս պէտք չկար ատոնց որոնք կարօտներու թիւը աւելցուցին։ Ամէն օր հարիւրաւոր սովեալներ հոս կը հասնին, բայց ոստիկանութիւնը եկած տեղերնին կը վերադարձնէ զանոնք։ Երաշտութենէն և սովէ ամէնէն աւելի կը նեղուին կեդրոնական նահանգները՝ Ռատրոթանա և Կուէնթրաթ։ Բոլոր արջառները արդէն կորստեան դատապարտուած են, և, եթէ առնուած լուրերը ոտոյգ են, մարդկային էակներ ալ նոյն վիճակին պիտի ենթարկուին, հակառակ կառավարութեան ջանքերուն։ Շատ տեղերու մէջ երաշտութենէն ալ կը վախցուի, վասն զի ջրհորները սկսած են չորնալ։ Մեռած անասուններու հարիւր հազարաւոր մարթեր Բուբաչիի մէջ կը մթերուին, արտածուելու համար։ Միլիոնաւոր կարօտեալներ նպաստ կը ստանան կառավարութենէն։ Ասոնց թիւը հետզհետէ պիտի ստուարանայ մինչեւ յառաջիկայ ամառ։ Ծանոթանան ալ մէկ կողմէ կը չարուհկէ։ Քանի մը անգլիացի սպաներ և նոյնիսկ Բուռնայի զինուորական հրամանատարին աղջիկը զոհ գացած են այդ պատին։ Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Քըրզըն այդ տեսակ տխուր պարագաներուն մէջ է որ կը կատարէ իր քննական առաջին պտոյտը, բայց հոգ կը տանի ժողովուրդին, այցելելով ժանտաստաւորներու հիւանդանոցները և սովեալներու աշխատանոցները։ Կառավարութիւնը բացած է այդ աշխատանոցները, ուր հազարաւոր սովեալներ ամբողջ օրը քար կը կոտրեն և իրիկուան չնորհներու չափ սնունդ կը ստանան։ Նոր տարւոյ սկիզբը հոս կը հասնի Պոմպէյի նոր կառավարիչ Սըր Սթաֆֆորտ Նորթքոթ, պահպանողականներու նախկին պետին որդին։ Կը յաջորդէ լորտ Սանտ-Հուրստի որ լաւ կը ճանչնայ Հնդկաստանը. սակայն Սըր Սթաֆֆորտ տակաւին անփորձ է։

ՍԱՄՈԱ.— Հեռագրական Ուոլֆ գերման գործակալութիւնը երկուշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը հրատարակած է Սամոայէն թէ տեղայի ազդեցիկ տասերեք ցեղապետներ Գերմանական ներկայացուցչին չնորհակալութիւն յայտներ են, երեք տէրութեանց համաձայնութեամբը Սամոայի խնդրին լուծմանը համար։ Նաեւ վստահեցուցեր են թէ իրենց ցեղերուն մարդերը բարեկամական ընթացք մը պիտի բռնեն և իրենց բնակած շրջանակներուն մէջ հանդարտութիւն պիտի տիրէ։ Նոյն գործակալութիւնը Ուաշինկթընէն հեռագիր մը հրատարակած է ծանուցանող թէ ամերիկեան թերթերը իրենց երկուշաբթի օրուան թիւերուն մէջ հրատարակած են բնագիրը այն պայմանագրութեան որ դեկտ. Չին կնքուեցաւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջև՝ Սամոայի կղզիներուն համար։ Նաեւ այն պայմանագրութիւնը որ դեկտ. Դին նոյն տէրութեանց կողմէ կնքուած է՝ Սամոայի վերջին դէպքերուն առթիւ մեռածներուն ըլլալիք հատուցման համար։ Այդ մասին, ինչպէս ծանուցինք, իրաւարար կարգուած է Շըվէտ - Նորվէկիոյ թագաւորը։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆի Էմիրը արգիլեց իր երկրին ձիերու արտածումը։

ԼԱ ՀԷՆ կը գրեն թէ Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին պիտի նշանուի Տանիմարգացի իշխանի մը հետ, որուն անունը տակաւին յայտնի չէ։

ՈՒՍՇԻՆկԹՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանը կը մասնակցի այն բանակցութեանց որոնք Անգլիոյ, Մ. Նահանգաց և Ֆրանսայի միջև կը կատարուին, իրենց գաղթավայրերուն վերաբերեալ կարգ մը դաշնադրութիւններու մասին։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԷՆ անգլիական լրագրի մը կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը Ճարոնի մէջ իր դեսպանէն լուր առեր է որ Ճարոն ու Չին համաձայնութիւն մը գոյացեր են՝ Ռուսիոյ հանդէպ հետեւելի քաղաքականութեան համար։ Ճարոն ու Չին որոշեր են դէմ դնել Ռուսիոյ վերագրուած քաղաքականութեան։

ՊՈՒԻՍԼԷՆ կը գրեն թէ Գահիրէի պէյլիկական ընդհանուր հիւպատոսին մէկ տեղեկագրին նայելով, Պէլճիկոն մեծ Ընկ. մը ուսումնասիրութիւն կը կատարէ Անվէրսի և Աղեքսանդրիոյ միջև չոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար։ Շոգենաւերը ամիսը երկու անգամ Անվէրսէն համբայ պիտի ելլեն։ Այդ ուղեւորութիւնը կատարող շոգենաւերը պէլճիկական դրօշ պիտի պարզեն։ Այս ծրագիրը ցոյց կու տայ թէ պէլճիկական ապրանքներու սպառումը Եգիպտոսի մէջ քանի մը տարիէ ի վեր աւելցած է եւ թէ Պէլճիքացիները կ'աշխատին աւելի զարգացնել իրենց այդ առեւտուրը։

ԱԶԱԿՈՒ ծովը մասամբ սառած է։

Պոլսոյ նորութիւններ

ՍԷՂԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Հավտիէ մզկիթին մէջ։ Կէս օրին Վեհ. Սուլթանը հանդիսաւոր կերպով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը և յետոյ կայսրական դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ և Սպանիոյ դեսպանները իրենց առաջին թարգմաններով, Հոլանտայի նախորդ դեսպանը, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, Իտալիոյ ընդհանուր հիւպատոսը, Բեդերասպուրկի Բորթոգալի դեսպանը, Տօյչէ Պանքի վարչական Խորհուրդին նախագահ տոքդ. Ֆոն Սիմէնս ու երկու աղջիկները և երեսունի չափ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Լիմին սէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց,

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՅՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած արտօնութեամբ, անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ՆՆԴԵԱՆ. — Պուլկարէն (Պուլկարիա) կը գրեն Մոնիդեօռի թէ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը հանդիսաւորապէս տօնուեր է հոն։ Առտուն հիւպատոսական մարմինը, կառավարիչը, զինուորական հրամանատարը և երեւելիները չնորհաւորական այցելութիւն տուեր են Սոֆիայի կայս. գովիսիրի օգնական-քարտուղար Մէհմէտ Ալի սէյի որ օսմ. կառավարութեան պաշտօնատարն է Պուլկարիայի մէջ։ Ֆրանսական հիւպատոս Այտրովանտի կոմսը, իբր երեց անդամ հիւպատսական մարմնին, բաժակ պարպելով Վեհ. Սուլթանին կենացը, բարեմաղթութիւններ ըրեր է, թուելով Ն. Վեհափառութեան փառաւոր կայսրութեան բարիքները։ Ցետոյ Պուլկարի կառավարիչն ալ բաժակ պարպեր է Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Զինուորական հրամանատարն ալ բաժակ պարպեր է «Բատիշահմ չոք եաշա» գոչելով։ Մէհմէտ սէյ ալ բաժակ պարպեր է Պուլկարիոյ իշխանին և այն բարեկամ տէրութեանց վեհապետներուն կենացը որոնց հիւպատոսները ներկայ են։ Իրիկուան Մէհմէտ Ալի սէյի բնակարանը լուսազարդուեր է և այցելուները պատուաւորուեր են։

ԱՄՍԱԹՈՇԱՆՆԵՐԸ։ — Կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի նախագահութեամբ կազմուած հասոյթներու յաւելման յանձնաժողովը ի մէջ այլոց կ'ուսումնասիրէ այն միջոցները, որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ ապահովել ընդհանուր ամսաթոշակներու կանոնաւոր վճարումը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան զինուորական կցորդ Մարկէն հազարապետը, Վիլհէլմ կայսեր հրամանով, Սպարապետ Բիզա փաշայի յանձնեց ականակուռ կարմիր Արծուի այն պատուանշանը որ նուիրուած է Ե. զօրաբանակին հրամանատար Ճէվատ փաշայի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը որուն Ռումանիա ուղեւորիլը ծանուցինք, հեռագրեր է կ. Պոլսոյ դեսպանատան թէ Սեւ ծովի մէջ փոթորիկին պատճառաւ 48 ժամուան տարածութեան մէջ մը ետքը Բէսսարէնեան ուղեւորութենէ մը ետքը Բէսսարէնեան հասեր է։

—Պ. Զալաքոսթա որ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ, այսօր մայրաքաղաքս կը ժամանէ։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին այն չրջանաւարտները, որոնք տարի մը ալ զինուորական բարձրագոյն վարժարանը յաճախած էին, կայս. պատուակալ թիկնապահներու կարգը դասուեցան։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ տեղեկագիրներ ուզեր է այն օսմ. սպաներէն որոնք Գերմանիա ղրկուած են զինուորականութեան մէջ աւելի զարգանալու համար։ Այդ տեղեկագիրներուն մէջ օսմ. սպաները պիտի նշանակեն թէ գերմանական ո՛ր գունդերուն մէջ կը ծառայեն, ի՛նչ տեսակ մարզանքներ կը կատարեն և ինչ պաշտօն ունին։

ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ — Անգլիոյ հիւպատսական դատարանին առջեւ այս միջոցիս շահեկան դատ մը կը տեսնուի։ Խնդրի առարկան է անգլիական Օիլֆիլս չոգենաւը որ Սեւ ծովի մէջ Բէքիքէն Ա տասի առջեւ խրած էր։ Նաւապետը տեսնելով որ անկարելի է ազատիլ, իր նաւաղներուն հետ չոգենաւը թողած ու ու հեռացած էր։ Այդ լուրը իմացուելով, քանի մը ձեռնարկուներ որոշած էին փոր ձել նոյն չոգենաւը ազատել և երկու օրուան խիստ տաժանելի աշխատութենէ մը ետքը յաջողած էին չոգենաւը խրած տեղէն ազատել և մինչև Պոլսոյ նաւահանգիստը բերել։ Այդ ձեռնարկուներուն և նաւապետին միջև կնքուած կարգադրութեան մը համաձայն, ազատողները պիտի ստանային տասը հազար անգլիական ոսկի և նաւուն բեռին կէսը։ Ընդարկուներուն փաստաբանն է Պ. Միլլիսի և չոգենաւին տէրերուն՝ Պ. Բիրս։

ՁԻՀԼԻ ՔԱՇԵ. Առեւտրական ու Հանրագուտ շինութեանց նախարարը, հիւանդ ըլլալով առջի օրը պաշտօնատեղին չկրցաւ երթալ։

Պ. ԱՆԹՈՆՈՒՐՈՒԼՈՍ, Իզմիրի հելլենական նոր ընդհանուր հիւպատոսը, ներքաշարթի իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՍՈՖԻԱՅԻ անգլիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Էլիքթ Լոնտոն գացեր է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կճեյզեճաու մարտանաւը Պէրութի նաւահանգիստը հասեր է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՃԱԲՈՆ.— Ճարոնի մէջ բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ կազմուած այն Ընկերութիւնը որուն նպատակն է Թուրքիոյ և Ճարոնի միջև բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի ամրացնելու աշխատիլ, մեծ երեկոյթ մը կազմակերպեր է։ Ցետոյ երեք հարիւր հոգինոց սեղան մը արուեր է։

ՄՈՒՐԱՏՑԿԱՆՆԵՐԸ — Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնարարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն այն մարդոց վրայ, որոնք զանազան ձեւերու տակ, լուսցիկ ևայլն ծախելով, մուրացկանութիւն կ'ընեն և հանրութեան անհանգստութիւն կը պատճառեն։

ԹԷՔԱՏԱՍԸՐ.— Հունգարիոյ և Սերպիոյ մէջ ձիւն տեղացած ըլլալով, եւրոպական կառախումբը երէկ ո՛չ ուղեւոր բերաւ և ո՛չ ալ թղթատարական պայուսակ։ Այսօ հասաւ։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Սէյնիկի չուէտական հիւպատոսարանին թարգմանը որ օսմ. հպատակ է, վերջերս Եւրոպա գացեր է նոյն հիւպատոսարանին անցագրովը։ Այդ պար

ուորական սպաներէ չորս շրջուն քննիչ կարգուած են, որոնք սպայակոյտի գլխաւոր Համտի պէյի հսկողութեանը տակ պիտի գործեն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կառաւարութիւնը որոշեր է իսլամական բոլոր գերեզմանատանց շուրջը օրով փակել։

ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց թէ կայս. բժշկական վարժարանէն արտօնագիր չունեցողները չը կրնան բժշկութիւն ընել։

ԻԶՄԻՐԻ խափանուած խրտվilք լրագրին մեքենան ու տպարանական տառերը Իզմիր լրագրին շնորհուեր են։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր, ժամ 5ին, Սուլթան Համիտի կողմը Պէյօղլը Աշըր Էֆէնտի խանին մէջ շալակի վաճառող Քէչէնտիրեանի սենեակէն հրդեհ ծագել վ, կրակը անցաւ անոր տակը գտնուած ուրիշ սենեակ մը որ ապրանքի մթերանոց էր։ Երկու սենեակներն ալ այրեցան։

ՍՈՖԻԱՅԻ Լա Պուլկարի լրագիրը ըսելով որ պուլկար վաճառականները կը գանգատին հրեաներէն, կը յարէ թէ ատոր պատճառը այն անպատշաճ ընթացքն է որով պուլկար խանութպանները կը վարուին յաճախորդներուն հետ։ Նոյն լրագիրը իբրեւ օրինակ կը պատմէ Տիրեպէի մէջ նորաձեւութիւն վաճառող հայ վաճառական մը որ յաճախորդ կնոջ մը նըկատմամբ անպատշաճ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալուն համար ձերբակալուեր է։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Լ. Հէրբլs Կիմանպ թէ երէկ առտու Թէլթոնեայի սրահին մէջ ապահովագրական Ընկերութեանց գործակալները գումարում մը ունեցեր են, միօրինակ սակագոյց մը պատրաստելու համար, որպէս զի վերջի տարուի արդի մրցումներուն։

ՓՈՓՈՐԻԿ.— Անցեալ կիրակի Իզմիրի մէջ սաստիկ փոթորիկ մը ծագեր է։ Քաղաքը քանի մը վայրկեան խոր մթութեան մէջ մնացեր է։ Անոր յաջորդեր է հեղեղանման անձրեւ մը որ փողոցները ողողեր է։ Այտընի նահանգին ներսերն ալ յորդահոս անձրեւ տեղացեր է։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատան Մեսքրէ պահականաւին յաջորդեր է Սեզիա չոգենաւը։

ՈՃԻՐՆԵՐ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Իյնէկէօլի մէջ փաստաբան Պուլսեցի Հաճի պէյ քանի մը անծանօթ անձերու կողմէ սպաննուեր է։

—Պէշիկթաշ գացող թրամուէյի 44 թիւ կառքը երէկ Թօփխանէի մօտ անգլիացի կին մը տապալեց որ մէկ քանի տեղերէն վիրաւորուեցաւ։

—Ֆիւշիկ Ամալիա և Վիրժինի անուն երկու դերասանուհի և Թատորի անուն դերասան մը, անցեալ գիշեր Թատրոնէն վերադառնալու ատեն երբ Մերճանէն կառքով կ'անցնէին, կառքը չրջեցաւ եւ երեքն ալ թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

—Սամաթիոյ եէնիմահալէի կողմը բընակող Ռիզա անուն մարդ մը, երէկ, կընոջը հետ կռուելով, դաշոյնով զայն վիրաւորեց սրունքէն։

—Եանի անուն մարդ մը, երէկ իտալական չոգենաւ մը բանջարեղէն տարած ըլլալով, երբ սանդուղքէն վար կ'իջնէր մակոյկ մը նստելու համար, դիպուածով ծովը ինկաւ և խեղդուեցաւ։

—Առջի իրիկունը Բեբայի մէջ Սվբամ, Տիմիթրի ու Քոսթի անուն քսակահատներ ձերբակալուեցան։

—Անցեալ օր, Ղալաթիոյ մէջ, Սթենիցի ձկնորս Հասան քսակը գողցուց որուն մէջ երեքուկէս ոսկի կար։ Ոստիկանութիւնը իմանալով խուզարկութիւն կատարեց և Անտոն անուն վաղեմի չաբագործ մը ձերբակալեց, որուն վրայէն գտնուեցաւ Հասանի դրամը։

—Առջի գիշերը, Բանկ սքիի մէջ, ժամագործ Թանաշի խանութը գողեր մտեր, բայց բան մը չիրնալով յափշտակել փախեր են։

ԱԶԳ.— Գերմաներէնի և անգլերէնի հմուտ անձ մը տրամադրելի ժամեր ունի դասեր տալու գլխաւորներու մէջ և հասնարորներու։ Դիւրաւոյց եղանակ։ խմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ԱԶԳԱՅՔԻՑ

ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էջմիածնէն կը գրեն մեզ նոյեմբեր 24 թուականով.

«Ս. Հայրապետին առողջական վիճակը լաւ է։ Ն. Ս. ՕՀութիւնը կը պատրաստուի քիչ օրէն կատարել մոգերած ուղեւորութիւնը։

«Երեւանի փոխ-Թեմական Սուքիաս եպիսկ. Պարզեանց, որուն համար գրուած էր Արեւելքին թէ ծանր կերպով հիւանդ է, ապաքինելու վրայ է. վտանգ անցաւ։ Շահասիրութիւնը զինքը մինչեւ Նախիջեւան տարած էր ուր փոխանակ օգտուելու՝ նիթական և ֆիզիքական կորուստ ստացաւ...։ Մեր հովիւների այսօրինակ վարմունքը մեծ գայթակղութիւն կը պատճառէ ժողովրդեան։ Դեռ մէկ ամիս չեղաւ սորա թեմականութիւնը, ամէն կողմէ տրտունջը սկսեց և շատ հաւանական է որ տարին չլրացնէ։ Երեւանցին դեռ չէ մոռացել նրա պաշտօնավարութիւնը Մակար Կաթողիկոսի օրերում։

«Եսայի եպիսկ. կամ Արշակունի Յովհաննէս եպիսկ. Շամախի դնալու կայսերական Ուքազը դեռ չէ ստացուած, չնայելով որ ութն ամիս կը լինի որ առաջարկուած է, և երկիցս հեռագրով խընդրուած փութացման համար։ Բայց այս Եսայի եպիսկոպոսը իբրեւ խստաբարոյ և չհանդուրժող եկեղեցական՝ նոյն տպաւորութիւնը պիտի թողու խեղճ Շամախեցւոց վրայ ինչ որ Երեւանի փոխ Թեմակալը։ Թողունք Ջուղայում գործած զրկուելի արարքը, որոնց համար այնչափ բողոքներ եղան։ Երեմիա եպիսկոպոսէն յետոյ՝ այս Եսային կարճ ժամանակի մէջ էջմիածնում ամէն անկարգապահութիւն ցոյց տուաւ։ Աստուած ի բարին կատարէ։»

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Թէեւ երէկուան համար Խառն ժողով հրաւիրուած էր, բայց կրօն. ժողովին անդամներէն ոմանք հիւանդութեան և ոմանք օգին ցրտութեան պատճառաւ բացակայ ըլլալով, Քաղ. ժողովը փոյն կրցաւ գումարուիլ՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեանի։ Ժողովականներէն ներկայ էին Վսեմ. Գրիգոր էֆ. Խրբրեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան և Մկրտիչ էֆ. Ասատեան։ Ակաւասիկ դիւանին կողմէ հաղորդուած որոշումները.

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան խնդրոյն նկատմամբ Խառն ժողովին կողմէ պատրաստուած վերջին թագրիրը Բ. Դրան մատուցուած և Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր Դատական Բարձր. Նախարարին այցելելով ի ներկայութեան կրօնական տեսուչ Վսեմ. Զիյվէր պէյի՝ բանակցութիւններ կատարած էր։ Ն. Սրբազնութիւնը տեղեկութիւններ հաղորդեց այս բանակցութեանց մասին. և ըստ որում խնդիրը Խառն Ժողովին կը պատկանէր, որոշուեցաւ ներկայացնել անոր նկատառմանը։

Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան գիր մը ուղղելով Ս. Նախագահին, հրաժարական մատուցած էր Վարչութեան անդամակցութենէն, իր զբաղմանց ծանրութեան պատճառաւ։ Ժողովը Ս. Նախագահէն խնդրեց հրաւիրել Ն. Վսեմութիւնը որ հաճի ըստ առաջնոյն ընծայել Վարչութեան իր աջակցութիւնը որուն կը կարօտի։

Ժողովը նկատելով որ ամուսնական դատերու վերաքննութեան խնդիրներ դիզուած կը մնան Խառն Ժողովի օրակարգին մէջ, հարկ դատեց Խառն Ժողովին առաջարկել յանձնաժողովի մը կազմութիւնը, որ պաշտօն ունենայ ուսումնասիրել այդ տեղեկագրերը և դիւրացնել Խառն Ժողովին աշխատութիւնը։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ ուրիշ յարաբերական խնդիրներով։

Նիստը տեւեց ժամ 8էն 11։

* * *

Կը լսենք թէ Խառն Ժողովը պիտի հրաւիրուի իր յառաջիկայ նիստը կանչել, ուրբաթի տեղ չորեքշաբթի գումարուելով։ Այդ նիստին մէջ, Ս. Պատրիարք Հայրը տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէ նախընթաց օր Դատական գործոց Նախարար Բարձր. Սպտիւրրահման փաշայի հետ տեսակցութեանը վրայ՝ ի մասին կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան եղանակին և պիտի ներկայացնէ այդ առթիւ մատուցուած թագրիրին պատճէնը։ Վարչութեան եկեղեցական ու աշխարհական անդամներէն Պատրիարքական նամակով պիտի խնդրուի յատկապէս՝ բացակայ չի մնալ յառաջիկայ չորեքշաբթի նիստէն։

Ուսումն. Խրհուրդին նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիա, առժամեայ ատենապետութեամբ Յ. Գուրգէն էֆ ի։—1. Խրհուրդը նկատելով որ վարժապետանոցի մը հաստատութեան խնդիրը տակաւին վերջնական ձեւ մը չէ առած, իբրեւ մասնակի դարման այս վիճակին՝ որոշեց, հաւանութեամբ Քաղ. Ժողովոյ, կիլիկիոյեայ դասընթացք մը հաստատել ուսուցչական այն ընտրելիներուն համար որոնք կը փափաքին պատրաստուիլ յառաջիկայ չրջանի վիճակի քննութեանց, ինչպէս և այն ուսուցիչներուն որոնք առաջիկայի բարձրացման համար պիտի ուզեն ներկայանալ Քննիչ Յանձնաժողովին՝ նորէն քննուելու։ Այդ կիրակնօրեայ հրապարակային դասախօսութիւնները տեղի պիտի ունենան ազգ. առաջնակարգ ուսուցիչներու կողմէ անձնուիրաբար, և պիտի տեւեն 1900 փետրուարէ մինչեւ յունիսի վերջը։—2. Մայրաքաղաքիս պետական, օտար, և ազգային մասնաւոր վարժարանները յաճախող երկսեռ հայ ուսանողներուն ընդհանուր և ճշգրիտ ցանկը պատրաստուած ըլլալով. յետ քննութեան՝ որոշեց կցել դայն 1900ի դպրոցական վիճակացոյցին։—3. Նկատելով որ դասագրքերու քննութեան համար ակէ առաջ կազմուած Յանձնաժողովը ցարդ չէ ձեռնարկած գործի, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ հաճի ի նիստ հրաւիրել յիշեալ Յանձնաժողովը զբաղելու համար ներկայացուած դասագրքերու քննութեամբ։

—Մարզուանէն կը գրեն մեզ դեկտ. 1 թուականով.

Մամուրեանի յիսնամեայ յոբելեանին առթիւ տեղւոյս Անաթօլիա Քոլէճի մէջ, գրական ժողովին կողմէ կազմակերպուած հանդէսին վրայ գրուեցաւ արդէն Պոլսոյ ազգ. թերթերուն մէջ։ Այդ առթիւ ուրախութեամբ տեսանք այն ազնիւ ձգտումը զոր ցոյց կու տան Քոլէճին հայ աշակերտները այս կարգի գրական—ինչպէս նաեւ ի հարկին՝ մարդասիրական—ձեռնարկներու մէջ անմասն չդտնուելու համար։ Գովելի է իրենց այդ զգացումը զոր արտայայտած են շատ մը պարագաներու տակ, Ինթեգրէս և բարոյապէս։ Ասոր մէկ գրականն ալ կրնայ համարուիլ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ տառապող և օգնութեան կարօտ Դաւիթ էֆ. Սարգիսեանի ի նպաստ կատարուած հանգանակութիւնը որմէ գոյացած 120 ղրուշի համեստ գումարը ղրկուած է կ. Պոլիս։ Համակրելի ուսուցչին կնոջ և զաւակներուն նկատմամբ ազգ. թերթերու մէջ գրուած արտառուչ նկարագրութիւնները ազդած էին աշակերտներուն և մասնաւորաբար պզտիկներուն վրայ։

«Տ. Արիստակէս վարդապետ Վանքեան նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ տեղւոյս Թաղ Խորհրդոյ և միացեալ թեմերուն Գաւառ. Ժողովի անդամներու ընտրութիւնը։ Մարզուանի վիճակային գործերուն մօտէն տեղեակ անձեր կը հաւատան թէ, — ինչ որ Հայրասէրն ալ բաւ իր քարոզներուն մէջ — մինչեւ հիմա եղած քուէարկութիւններէն շատ աւելի կանոնաւոր և արդիւնալից եղած է այս անգամուանը, հաւանաբար Վանքեան վարդապետի բաղդին լաւութենէն։ Նաեւ մինչեւ հիմա տեսնուած չէ եղեր այսչափ առատ քուէթուղթեր. այս իսկ ապացոյց մըն է թէ համեստութեամբ եւ խորհրդաւոր կարգադրուած է այս գործը։ Սմասիոյ ժողովականներն ալ կազմուած են և Տեղ. Հայր մտադիր է թեմական այցելութիւններ ընել՝ Յունուարին Մարզուան գտնուելու պայմանաւ։ Փաւաքելի էր որ այս երկուստեք եղած ձեռնտուութիւնները տեւական ըլլային, ու ալ չլսէինք Ամասիոյի և Մարզուանցիի գձուռ կռիւները՝ զորս լսելէ մեր ականջները խլացան ու մեզ ձանրացանք։

«Ոչ նուազ նշանակելի կէտ մըն է վանքին՝ առանձին Հոգաբարձութեան մը տրամադրութեան տակ դրուիլը։ Նիկողայոս Վ. Վանահայր կարգուած է, Իրրաքանոսեան Վ. Տեսուչ, իսկ կանուոները յանձնուած են քանի մը անձերու ընկերակցութեան՝ երեք տարի պատանաժամով չահագործելու համար։ Կը յուսացուի թէ այս կարգադրութիւնը բաւական աղէկ արդիւնք պիտի ունենայ. բայց վախնամ թէ դարձեալ առջի անպատեհութիւնները ծագին, որովհետեւ կը լսենք թէ Գէորգ վարդապետ մեկնիլ որոշած է այլ եւս, և անշուշտ Նիկողայոս վարդապետ ալ միս մինակ չկրնար պահանջուածին չափ օգտակար ըլլալ.—Ինչպէս մէկ մարդ մը մինակ կրնայ վանքին ամէն գործերուն հսկել։ Լաւ կ'ըլլայ, եթէ գուբսէն մէկ քանի միաբաններ բերուին վանքը, Նիկողայոս վարդապետի հետ, և Գէորգ վարդապետին թոյլ տրուի երթալ իր խնդրած պաշտօնատեղին։ գոնէ հոնտեղի օգտակար ըլլայ՝ ալբատանց իր գործին փարելով, մինչդեռ հոս միշտ ակամայ և սահմանափակ պիտի ըլլայ իր գործունէութիւնը, որ շատ շահաւոր չըլլար՝ երբ մանաւանդ իրեն համար Մարզուանի վանքին մէջ աշխատիլը, եթէ ոչ անկարելի, գէթ շատ ծանր է։ Ի հարկէ Պատրիարքարանն ու Ազգ. Վարչութիւնը հարկ եղածը կը տնօրինեն այս կենսական խնդիրն ալ մաքրելու համար։

«Որքանոյնչափ, քիչ ժամանակուան մէջ, զգալի յառաջդիմութիւն մը սպասել, հարկաւ աններելի է։ Սակայն վստահ ենք որ շնորհիւ վերատեսուչ Հայրերու և ուսուցչ Ճինիվիտեան էֆ ի՝ որբերը բարեաղ կրթութիւն մը և տոհմային դաստիարակութիւն մը կը ստանան։»

—Ատանայէն կը գրեն մեզ. «Շնորհիւ Հոգաբարձութեան և Տնօրէն Գուլուբաճեան էֆ.ի անխոնջ ջանքերուն, վերջապէս Ատանացիները ունեցան Զ ձայնաւոր դասատուներ՝ Աւագեան եւ Ոսկերիչեան էֆ.ները։ Մինչեւ Ծնունդ եռաձայն Պատարագի արարողութեան ունկնդրելու եղական ու քաղցրիկ հաճոյքը պիտի ունենանք շնորհիւ յիշեալ դասատուաց։ Ժողովրդական դուրգուրանաց շնորհիւ ալ դպրոցական պիւտճէն լաւ կրնայ վրայ է և առաց բացի պիտի շարունակէ։ Առհասարակ հրապարակը ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառելու չափ փայլուն է և մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ։ բամպակի գինը մնայուն բարձրութեան վրայ է և մեծաքանակ կ'արտածուի։

—Այսօրուան առաջին էջին մէջ, իբրեւ գրական ժամանց, կը հրատարակենք Ֆրանսացի ժամանակագրի գրագէտներուն ամէնէն դասականին՝ կիւ տը Մորասանի մէկ պատմութիւնը, Սէրը, հմայիչ գլուխգործ մը զոր Սրեւելքի համար թարգմանելու յօժարութիւնը ունեցած է՝ իր գեղարուեստ ճոխ աշխարհաբարովը և գրագէտի ճաշակովը ծանօթ աշխատակից մը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ անցեալ նոյեմբեր ամսոյ մէջ հետեւեալ դրամական նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Հանգուցեալ Խրիսէրլի էֆ.ի ազնիւ ժառանգորդը (25, քանրհինգ օսմ ոսկի) 2,700 ղրշ., Ստեփան էֆ. Սպարթալեան 2,700. Կիւլպէնկեան Եղբարք՝ իրենց հանգուցեալ հօր Մհի. Սերովբէ էֆ.ի անուան տարեդարձին առթիւ ընդհանուր պատսպարելոց տրուած հոգեհացին առթիւ 2,160, «Աղաբաբ Ֆրանքօ» կերպասեղինաց վաճառատան պաշտօնեայք 1,080, Լեւոն էֆ. Բարսեղեան Սիվրի Հիսարցի վասն հոգւոյ իր հանգուցեալ եղբօր Մհի. Յակոբ Բարսեղեանի 540, Միհրան էֆ. Էքմէքճեան 480, Յոքթ. Խնդիրեան էֆ. 216, Յակոբ և Միհրան էֆ իք Մէլէմէթճեան 216, Բարեսէր ոմն Նիկոմիդիացի, ձեռամբ Լեւոն էֆ. Բանիկեանի 216, Սարգիս էֆ. Վարդանեան՝ բնակեալ ի Եալթա, 10 ռուպլի՝ ձեռամբ Գեր. Գէորգ եպիսկոպոս Երիցեանի, 125, Մհի. Կարապետ էֆ. Գարաբասլանեան 112, Հանգուցեալ Անդրէ էֆ. Փափազեանի հոգւոյն Նուէր պաշտօնի 108, Մհի. Կարապետ էֆ. Մէլիքէշեան Մերտիկէօղլի 108, Տիկին Եղիսաբէթ Մարտիրոսեան Ա.ինեցի 108, Պետրոս էֆ. Թէքէլեան, Ատաբազարցի, ձեռամբ Գրիգոր էֆ. Սկօնյաեանի 108, Մ. Մարկոս էֆ. Լաբաճեան, Սէօյէղլի, ձեռամբ Պրուսացի Գրիգոր էֆ. Բէջէվէղեանի 108, Մկրտիչ էֆ. Պէզիրճեան, Ատաբազարցի, Ս. Ստեփաննոս թաղէն, ձեռամբ Յարութ էֆ. Գավեանի 108, Բարեսէր տիկին մը 108, Ե Ք. Ընկերութիւն 101.25, Ռուբէն էֆ. Աբրահամեան Նիկոմիդիացի 100, Ագէնարի բարեսէր ազգայիններէ ձեռամբ Յ վշաննէս էֆ Տօփկեանի 100, Սեդրակ էֆ Լաչինեան բնակեալ ի Սելանիկ 80, Ս.ուէն էֆ. Քիւրքճեան 40, Դաւիթ էֆ Միքայէլեան, Ադրիանուպոլսեցի, 40, Նազարէթ էֆ. Լուսարարեան 20, Գրիգոր էֆ. Թիւնկեան 20։ Կարապետ էֆ. Այվեան 20, Տիկին Մարգարիտ Մէնթէշեան, Մէրտիկէօղցի, 20, Տիկին Տիրուհի Գարաբասլանեան 20, Տ. Արսէն քահանայ Խաչեան ի Սկլարիկ 15։ Ընդ ամէնը տասը մէկ հազար ուրբ հարիւր եօթանասուն եօթը ղրուշ տասը փարա։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Ասենագրի — Վ. Ասենապետի
ԳՐԻԳՈՐ Խ. ԷՄԻՐԶԵԱՆ — ՏԻԳՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԿՐՏԻՉ Ս. ՌՈՒՖԻՆԵԱՆ. (Ֆիլատրկ Մաս, Ամերիկա) —Դրամը ստացած ենք և թերթը կը ղրկենք ձեր նշանակած հասցէին։

ԼՈՅՍ Զաւեշտաթերթի 23րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.—Տարեկան 5. վեցամս. 25 և հատը 1 ղրշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Գալաթիա։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՃՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԸՐ ՌԸՑՎԷՐՍԻ ՆՈՐ ՋԱՆՔԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 դեկտ.— Զոյց կայ թէ Սըր Ռըցվէրս Պըլաբր յուսահատ ջանք մը պիտի ընէ՝ Էէրսիմիթը ազատելու համար։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Նոր լուր մը տառնուած չէ պատերազմի դաշտէն։ Պատերազմական նախարարութիւնը մեծ փութով նոր զօրախումբեր պատրաստել կու տայ։

ԹԱԳՈՒՀԻՆ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ Կ'ՈՒԶԷ

ԼՈՆՏՈՆ.— Իրազեկ չրջանակներու մէջ լուր կայ թէ Վիքթորիա թագուհին քանի մը անգամ փափաք յայտներ է թէ հաշտութիւն կնքուի Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ։

ԼՈՐԴ ՌՈՊԷՐԹՍ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հարաւային Ափրիկէի անգլիական զօրքերուն ընդհանուր հրամանատար Լորտ Ռոպէրթս դէպ ի Բարեյուսոյ Գլուխը ճամբայ ելլելէ առաջ, յայտարարութեամբ մը շնորհակալութիւն յայտնեց Ամերիկացիներուն ու Գերմանացիներուն՝ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութեան համար։ Հիացում յայտնեց այն սիրոյն համար զոր Անգլիոյ գաղթավայրերը կը տածեն մայր հայրենիքին նկատմամբ։ Լորտ Ռոպէրթս հրաժարեց իրլանտացիներու գունդին անկարգապահ գտնուած ըլլալու լուրը։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Սակարանին մէջ, այսօր, այնչափ ոգեւորութիւն չկար։ Անգլիական Քոնսոլիտէին գինը աղէկ էր։ Հարաւային Ափրիկէի արժէթուղթերուն գիները զգալի փոփոխութիւն մը չկրեցին։ Ռանտ Մինի վերջին գինն է 30.12։ Կը կարծուի թէ Ռիորները սուղ պիտի ըլլան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. ժողովին մէջ, կառավարութեան պահանջումով, առժամեայ երկու ամսուան ելմտացոյց քուէարկուեցաւ, 1900ի յիսունուար և փետրուար ամիսներուն համար։ Հաւանական կ'երեւայ որ Երեսփ. ժողովը դեկտ. 23էն մինչեւ յունուար 13, յետաձգէ իր նիստերը։

—Գերագոյն Ատեանը քանի մը անկարեւոր վկայութիւններ լսեց։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վիէննա.— Կայսրը վերջնապէս ընդունեց Քլարի կոմսին դահլիճին հրաժարականը և Գ. Վիթէքի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՈՒՐԸ

Սիւքին ներկայացումներուն մեծագոյն յաջողութիւնը եղաւ Çendrillon։ Վաղը ցսրեկ մադիճ, ճոխ յայտագրի մը համաձայն։ Երկուշաբթի ալ ցորեկեայ ներկայացում կայ, Եւրոպացւոց Մնունդի տօնին առթիւ։

Յառաջիկայ երկուշաբթի, Եւրոպացւոց Ս. Մնունդեան տօնին առթիւ Դալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ԶԱԼՍԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	13
Ամէնէն բարձր գին	»	24	19
Ամէնէն վար գին	»	24	11
Ռումէլիի երկաթ. զոց.	Ֆր.	123	75
Ամէնէն բարձր գին	»	123	25
Ամէնէն վար գին	»	122	12

ԲԱՑՈՒՄ 11 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Ֆ. Ֆ.	24	15
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	—
Օսմանիյէ		409	50
Ռէժի		285	
Օսմ. Պանքա		13	
Քէշտի ժէնէրալ Օթթ.		2	34
Երկրագործական Պանքա		—	—
Յօս. Օթ. Շանժ է Վայէօռ	Ա. Ո.	3	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	40
Թրամուէյ բաժնեթ.		105	—
» Ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր	495	
Տէրքոյսի չուրի ընկ.	»	—	—
Փոստի Ֆ Գոլտ	»	138	—
Թրանսվալ	»	19	— 1/2

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՀԵՌԱՑԳԻՐ

Լ0 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	22
Յոլ եմբէրիալ	»	89	20
Գրիմլց	»	81	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	16	04
Մէճիտիյէ	»	94	20
Ռուպլի Ոգեղաղում	Ն. Ո.	8	58

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ	108	30
» » » չէք	»	110	20
Բարիզ » »	Ֆր.	23	20
» » » չէք	»	23	98 1/2
Գերլին անտոկոս չէք	Մարք	—	
Վիեննա չէք	Ֆիոր	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 22 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	—
) զոց.	»	22	42
» » » Բ.		46	90
» » » Գ.	»	25	70
Օսմանիյէ	»	410	50
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	125	50
Օսմ. Ռէժի	»	285	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	556	—
Ֆրանս Ռանտ 3 %	»	99	15
Քէշտի Լոնտ	»	985	
Պանք տը Բարի	»		
Մուէզի բաժնեթուղթ	»	—	—
Իտալական Ռանտ	»	93	35
Եգիպտական արտաքին	»	65	—
Թրանսվալ	»	18	75
Էէր Լոնտոնի վրայ	»	25	395
Դրամագրգռ	»	63	— 1/2

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Դեկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	120	35
Ճնատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորք.	47	91
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	132	50
Օսմ. Ռէժի	»	61	50

QUININE DE PELLETIER

Պարապ տեղը չէ որ ֆիգնի բիլբդիեի քաքսիլեռեուն կը դիմեն՝ մարտնչելու համար բոլոր հիւանդութեանց սկզբնական տեղին, ջլացաւերու, յօդացաւերու, կաթուածի և երիկամունքի հիւանդութեանց դէմ։ Իրենց բուժիչ ազդեցութիւնը միշտ շատ ու ապահով կերպով տեղի կ'ունենայ ու բնաւ կասկած չի վերցներ։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ ՊԱՆՔԱՑԻ

Օսմ. մաքսային 5 առ 100 տոկոսաբեր պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրոնները (որոնց պայմանաժամը լրացած է 1894 յունուարին եթէ գանձուելու համար ներկայացուած ըլլան մինչեւ յառաջիկայ դեկտեմբերի վերջը, պիտի ջնջուին։

Կ. Պոլիս, 9 դեկտ. 1899 — 7—8

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսուն ցերեկուց տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՀԱՄԱԲՈՅԹ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երեսը

ԱԶԳ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը արդուրդի կը դնէ Ֆօսէի աղերուն ներածումը Արա. Բուլկարիի և Պուլկարիոյ մէջ և անոնց վաճառման իրաւունքը յանձնառութեանց տեսրին տրամադրութեան համաձայն. յանձնառութեանց այդ տեսրը կը գտնուի վարչութեան կեդրոնատեղին (աղի ճիւղը)։

2.— Առաջարկութիւնները պէտք է ներկայացուին տպագիր թուղթերու վրայ զրոս կարելի է հայթայթել վարչութեան կեդրոնէն, և ուղղուին Ընդհ. Տնօրինութեան՝ ներկայ Ազգին թուականէն սկըսեալ 30 օրուան պայմանաժամի մը մէջ, այսինքն 15|27 դեկտ. 1889, որուն յաջորդ օրը քննութեան պիտի առնուին։

3.— Ամէն առաջարկի հետ պէտք է գտնուի՝ յանձնառութեանց տեսրին մէջ նշանակուած երաշխաւորութեան գումարին տասնեակը։ Այն առաջարկները որոնք այդ տասնեակին դուրսի ըլլան նկատողութեան չպիտի առնուին։

4.— Առաջարկները միահոդոյն պիտի ըլլան, բայց անջատ գիներով՝ այն ամէն մէկ ճամբաներուն համար որոնցմէ պիտի կատարուի աղին ներածումը ի Պուլկարիա և Արա. Բուլկարի։ Նուազագոյն գիները որոնցմէ վար ո՛ր և է առաջարկ չպիտի կրնայ ըլլալ, հետեւեալներն են.

Ա.— 60 ղրշ. ոսկեդրամ՝ Տէտի Աղամի ճամբով հայթայթուելիք աղին համար։

Բ.— 40 ղրշ. ոսկեդրամ՝ Սև Ծովի նաւահանգիստներուն և Դանուբի ճամբով ղրկուելիքներուն համար։

Այս գիները որոշուած են խառն աղերու իւրաքանչիւր 1000 քիլոյին համար, առանց որ և է փոխադրութեան ծախքի յանձնելի ի Ֆոսէ։

5.— Ամուրդի գործողութիւնները պիտի շարունակուին վարչութեան կեդրոնատեղին, դեկտ. 16 28ին, կէս օրէն յետոյ թրքական ժամ 9էն 11։ Այն ատեն 46 ժամու պայմանաժամ մը պիտի տրուի առնուազն 100ին 3 յաւելման մը համար։

6.—Այդ պայմանաժամին լրանալէն ետքը, դեկտ. 18/30 շաբաթ օրը, ժամ 9էն, ամուրդը պիտի վերսկսի վերջնապէս փակուելու համար ժամ 11ին, ամէնէն բարձր գին նուիրողին թողուելով։

7.—Եթէ, ամուրդին փակուած պահուն, ո՛չ մէկ առաջարկ հաւասարած չէ Գրդ յօդուածին մէջ յիշուած նուազագոյն գիներուն, ամուրդը չեղեալ պիտի նկատուի և վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ՝ իր շահերուն համապատասխան ընթացք մը բռնելու իրաւունքը, նոր ամուրդի ձ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել շաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնը առանց բժշկական քննութեան։

Այս տեսակ ապահովագրութիւն գործադրողն է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԳՈՐԻԱ

կենաց համար և արկածներու դէմ ապահովագրական ընկերութիւնը,

Հիմնեալ արեւմտեան հրամանաւ 1853ին

	Ֆրանկ
Դրամագլուխ և պահեստք	239,189,580
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476

«ՎԻԳԴՈՐԻԱ. ԱՐԿԱՆԴ»

Միմիայն մէկ տարի շաբաթական մէկ ֆրանք վճարելով մարդ ցկեանս կապահովագրուի ընդունելու համար

1. 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի։ 2. 15,000 ֆր.ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։ 3. 200 օր, 5 ֆր. ամէն օրեայ հատուցումը ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, Թրամվէյի և Թիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

Բոլոր Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ

Ցակոբեան խան Թիւ. 71 Գալաթիա

Ընդհանուր գործակալութիւն

Ցակոբեան խան 12, 13 կ. Պոլիս

կը փնտռուին գործակատար-պաշտօնեաներ։

Դրամատուն՝ Սամ. Կայս Պանկան

453 35—39

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Գշ. 14 26 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Դշ. 15/27 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Գիոս)։

Եշ. 16 28 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Եշ. 16/28 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ուր. 17 29 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 58

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՆՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նախկին Գրիգորեան վրայ յարկ, Գլուխ Զէյտունեան գրէտ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատասիկ ցաւած ակառներն փչոփոխ կը լեցնեն. ցաւազրկելը և խոխոջած վիրաբանելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, հուրբ. ճայակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, փչոփ ցնատրոնիի ըստ տաքի, ծանգրոնիի, և ապա ապատանոնիի երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թքաբկեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւ տալու ճանաչուելու։

Ց. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (Փէյ- կէ- ոլ) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փէյ- կէ- ֆէյ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաղջուկ ջրիկ կրնան գալեր հուրանց բնակարանն, թիւ 1 Խէյ-Վիկ ֆոյ։

ՕՍՄ. ԶՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականէ

(Ռ սէֆէր 1310)

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբոն Ցակոբեան խան, Վէյլոտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Օգկերութեան կեդրոնատեղին Կա ՈՂԻՍ եէնի խան, Գարաքէոյ Գալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ Մարքուճճիլար, Զարշըը խան, Թիւ 21 194

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՄԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈՒԴԵՆՈՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵՒՆ

Մկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Մկիւտար	Մկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Մկիւտար
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
2 —	2 50	1 50	2 —
2 45	3 25 Իսկ. Գուզկ.	2 35	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	3 50	4 —
4 —	4 30 Իսկ. Գուզկ.	5 —	5 10
4 40	5 30	5 45	6 27
5 20	6 15 Պէշիկթաշ	6 30	7 —
5 45 Պէշիկթաշ	6 50 »	7 15	7 50
6 30 »	7 40 »	8 20	8 35
7 15 »	8 25	8 50	9 —
8 —	9 —	10 — Գապր. Պէշկ.	10 15
8 45 Պէշիկթաշ	9 40	10 40 » »	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	11 40	11 50
10 10 Պէշիկ. Գապր.	10 40 »	12 5	12 10
10 30 Գուզկունճուք	11 —		
10 55 »	11 25 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բէթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Գլխաւոր Գործակալ (ԷՖ տեղը Մ-ստոյան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՑՕՐ ՐԷՐԲԷՆ

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերահռչակ հանքաբ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La **VELOUTINE**

CH^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն։	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուդոլֆ Հոֆեոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոֆեոս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գիլոմոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրոքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՐ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՕՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՊ

Ընդհ. Հալլի, Կ. Պոլսոյ և Օսթրայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզս	1011	Մարսէ	724	Ռօզարիս	186
Գլէրթս	3607	Գոնկս	2903	Գրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1118
Անձէլս	1541	Գրաս	895	Լիրս	775	Մարդէլս	3709	Ցիրիս	1735
Հրքսոս	2377	Ֆիտս	4311	Միտալկս	1531	Մերտաս	3557	Սիլվիս	1193
Պասանս	1822	Ֆօմինս	937	Միտոռ	3729	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Ֆօրտնիս	1364	Ֆուրս	2332	Հորազիս	3600	Մանդէվիլս	1735	Թասս	1328
Գրեպս	1076	Տրաքս	1713	Հուսվէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիլս	541	Տինեմս	504	Իտալս	2354	Նէրս	1033	Քօրիս	3827
Գրիֆիթս	4431	Իպրս	2464	Իտոնս	5540	Օհիս	4100	Քուլտս	1470
Դէլրս	1571	Իլմորտոս	1520	Միլնս	1080	Մնէարիս	4036	Քորիտս	487
Գալիքս	1837	Իրազս	1481	Քէլս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2439
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլինս	2307	Թալէրմս	1237	Վասրս	1214
Դազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Տօլս	540	Զօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Փիաֆս	2239	Վօյնուրնս	2296
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանս	2272	[illegible]	1682	Եէտս	1850
Դլիս	2697	Նավիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գօլդսատ	4235	Գիզանս	1243	Լոբէնցս	3191	Բոմէս	1739		

Քոնկս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ. 17—18, Գիւչլիւ Մէնզիլ խան. Գալաթա

ԿԱՐԵԻՈՐՈՒԹԵՆԷ ԶՈՒՐԿ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թ'թեւ կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ պաղ ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ։ Եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազերը կամաց կամաց կը տեղաւորուին։ Առողջութեան յարգը գիտցող մարդը ահաւասիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է փութայ անձը պաշտպանել վնասանգաւոր հետեւութիւններէ. որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կրնան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել։ ՔՕՆԵԼԻ ՔԱՐՍԻԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն չնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծատապը, դժուարաշնչութիւնը, պրոնշիթը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները։ ՔՕՆԵԼԻ ՔԱՐՍԻԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 9—60

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեաց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Փ. ՌԸՊՈՒԼ

ՓՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ամէն օրեր նոր ճանապարհորդներ կ'ելնեն Լիվերպուլ և Ֆիլատելֆիա։

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Եղրուբիա	7718	Ցամարիա	3574
Մէրվիա	7391	Մարսիլիա	2403
Ուրանիա	7268	Ալպս	2392
Բաւարիա	5587	Մարակոսա	2168
ՄէՔՔալոնիա	5547	Թարիֆա	2248
Ֆալիա	4809	Բալթիրա	2144
Սիթիա	4557	Գրինիատա	1892
Այէրրա	2143	Մարսպզս	1855
Գէտաբ	1876	Գամբանիա	12956
Եէզպտարի	1614	Լուսիտանիա	12950
Ֆոզայնիա	4845		

Շէրպուրը չոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, ընդհ. վաճառքով Լիվերպուլէն հոս կը սպասուի դէպի դեկտ. 24 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ՀՅԼԻ և ՍԻԿԷՐ Joly et Seager

Մէյմանէքի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 57

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց

Աչխարհիս էն հարուստ և էն հզօրը

ՏՆՕՐԷՆ Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

ի դէպ մահու ապահովագրութիւն

Միայն 20 տարեվճարով

Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի

(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց թարիֆի համաձայն տարեվճարն է ֆր.		4140
Էքիթապլ ընկերութեան » » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ինչպէս էքիթապլի	ֆր.	732
20 տարուանմէջ » » »	»	14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը

Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ 489

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (101)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Դ. ՄԱՍ

Ե

ՎԱԼԹԱՒԻՆՀԱՐՈՒՐ

Իր չկործանած վիճակին մէջ շատ աւելի մեծ եղած ըլլալու էր արդէն Լոնտոնէն։

Հին քաղաքակրթութեան մը բոլոր նշաններ կ'երեւային աւերակներուն վրայ, որոնք շրջապատուած էին երկար ու հասա պատով մը։

Հոս ու հոն բազմաթիւ արձաններ կային, ոմանք դեռ կանգուն և ուրիշներ տապալած։

Նախնի քաղքին է'ն լաւ վիճակի մէջ մնացած մասն էր ընդարձակ հրապարակ մը՝ որուն կեդրոնին վրայ կը գտնուէին վերջին աստիճան չքեղ ապարանքի մը մնացորդները։

Այդ ապարանքը՝ որ տեսակ տեսակ ծառերով շրջապատուած էր, տիրող ցեղին պետերունը պէտք էր ըլլալ, և հոն կը գտնուէր արդէն այն առասպելային գանձը՝ զոր տեսած ըլլալը յայտարարած էր հայր Պարպանէրօ։

Այդ ապարանքին դէմը կը գտնուէին ուրիշ ահագին շէնքի մը մնացորդները՝ որոնցմէ դժուար չէր գուշակել թէ շէնքը ժամանակաւ մեհեան մը եղած էր։

Մի միայն այդ մեհեանին երկայնութիւնն էր երեք մղոն տեղ։ Գալով իր շրջագիծերուն, տնկարելի էր զանոնք որոշել, քանի որ շատ աւերակ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր շէնքին ամբողջութիւնը։

Եւ արդէն, նախնի քաղքին ոչ մէկ կողմը կարելի էր հանդիպիլ ամբողջական շէնք մը զգացնող աւերակներու։

Այէն տեղ կործանումը սոսկալի եղած էր, ո՞վ գիտէ թերեւս ահռելի երկրաշարժի մը հետեւաքով։

Գալով այն գանձերուն՝ որոնք պահուած էին Վալթաինհաբուրի այդ հնօրեայ ապարանքին տակ, բնիկներուն մէջ շատ տարածուած աւանդութիւն մը կ'ըսէր թէ պահուած են գետնափորի մը մէջ։

Եւ հիրդ այդ գանձերն էին զորս փնտռելու եկած էր լուսահոգի տօն Ռամոն Մալթիփաս։

Խուզարկուներու այն փոքր թիւը՝ որ մնացած էր արշաւախումբէն, գերի բռնուած հնդիկներէ կրցած էր իմանալ թէ այդ գետնափորին մէջ ինչնելու համար պէտք էր վերջին աստիճան վտանգաւոր վայրէջք մը կատարել։

Բնիկ վայրենիները բնաւ չէին ուզած փորձել այդ բանը, երկու պատճառի համար։ Նախ որ հոն գտնուող ոսկին կամ արծաթը բնաւ չէին հրապուրեր զինքը, և երկրորդ, կը վախնային գետնափորին մէջ հանդիպիլ Միլտոֆիրպա հսկային՝ որ կ'երեւայ թէ Վալթաինհաբուրցիներու սատանան էր, դժոխային էակ մը՝ որուն գաղափարը միայն կը բաւէր այդ տեղերու բնիկները սոսկացնելու։

Այդ բնիկները կ'աւանդէին թէ Միլտոֆիրպա ահարկու հսկայ մըն է, ցուլի գլխով մը՝ որուն վրայ տասը կոտոշներ կը գտնուին. աչքերէն կրակ կը ցայտէ եղեր, ականները մէյմէկ կարմրած երկաթներ, ու պօա օձի մը մարմին պէս գալարուող վիզ մը, ծածկուած խեցիներու տակ, վեց ոտք երկայնութեամբ բազուկներով և մագիլներով վերջացող մատներով։

Հնդիկ գերին՝ որ բոլոր ասոնք պատմած էր խուզարկուներուն, սարսափէն կը դողար Միլտոֆիրպայի անունը տուած ատեն։

Վերջէն, երբորդ անգամ թէ խուզարկուները միտք ունին Վալթաինհաբուրի ապարանքին գետնափորը իջնելու, մեռաւ սարսափէն։

Բաւական խնամքով աւերակները քննելէ ետքը, Օլիթիվա, Մաճէրպի և Պամպուլա որոնք առանց վիճաբանութեան պէտ ճանչցուած էին արշաւախումբին, որոշեցին ամէն բանէ առաջ իրենց բանակատեղը ապահով վիճակի մը մէջ դնել, ինչպէս նաեւ բաւականաչափ ուտելիք հոգալ, որպէս զի ամէն պէտքերնին գոհացուած ըլլար առաջուց։

Բարեբաղդաբար գետը մօտ էր և բաւական ձուկ կրնային որսալ անկէ։ Ցետոյ, Պուլիկրաթներուն ձեռքէն առած էին ահագին քանակութեամբ չորցուած միսի չերտեր՝ որոնք հակառակ անախորժ համ մը ունենալուն, միեւնոյն ատեն ալ վերջին աստիճան սնդարար էին։

Ուրեմն սնունդի կողմէ բնաւ վախնալու տեղի չկար։ Բայց վայրենիները..., չը՞ պիտի ուզէին նոր յարձակում մը փորձել, այս անգամ թերեւս աւելի բազմութեամբ։

Բայց խումբը այդ կողմէն ալ չէր վախար։

Միլտոֆիրպայի մասին անոնց ունեցած սարսափը պիտի փրկէր զիրենք։

Ոչ ոք պիտի ուզէր մինչեւ այդ կողմերը գալ, վախնալով որ առասպելականհսկային կրնայ պատահել։

Արդարեւ, Պուլիկրաթները՝ որոնք չարունակ կը թափառտին Վալթաինհաբուրի պատերուն չուրջը, աւելի կը նախնտրեն ողջ ողջ յօշոտուիլ, քան թէ ներս անցնիլ այդ պատերէն։

Որովհետեւ,— կ'ըսեն անոնք,—Միլտոֆիրպա ո՛չ թէ միայն Վալթաինհաբուրի նախկին ապարանքին գետնափորներուն մէջ պահնորդութիւն կ'ընէ, հապա երբեմն երբեմն գետնափորներէն դուրս ելլելով կը յածի քաղքին աւերակներուն մէջ և շատ հեղ կ'արձակէ ահռելի ոռնումներ։

Բնիկները կը պնդեն լսած ըլլալ այդ ոռնումները,— երկինքին որոտումը անշուշտ։

Օրթիվալ, լորտ Ճօն և Բէլիուսէն վերջին ծայր տխրած էին իրենց պետին մահուան համար, բայց ինչ՝ օգուտ. եղածը եղած էր. ի՞նչ որ ալ ընելու ըլլային, տօն Ռամոն չպիտի ողջնար։

Պէտք էր վանել այդ տխրութիւնը։

Մանաւանդ որ այս օրինակ սոսկալի ու վտանգաւոր արշաւանքներու միջոցին մեկամաղձոտութիւնը շատ օգտակար չի կրնար ըլլալ։

Անհոգութիւնը միայն մոռցնել կուտայ այն բոլոր յոգնութիւններն ու տառապանքը որոնց մարդ անպատճառ պիտի ենթարկուի այդ տեսակ արշաւանքներու մէջ։

Այսպէս, աւերակները գտած իրիկունին իսկ, մեր երեք ընկերները բոլորուած էին պատուական կրակի մը շուրջը, պարապած իրենց մխալաղը՝ որուն մէջ գտնուած ուտելիքը գիտենք թէ ինչէ՛ կը բաղկանար։

—Ուրեմն, կ'ըսէր լորտ Ճօն, չէ՞ք հաւատար Միլտոֆիրպայի։

—Ինչպէս որ չէի հաւատար բոլոր այն ալապուճուկներուն՝ որոնցմով պզտիկ եղած ատենս կ'ուզէին զիս վախցնել։

—Կոմս, աւելցուց լորտ Ճօն, քիչ մը չափազանց ազատամիտ կը գտնեմ զձեզ։

—Ինչու՞, որովհետեւ չեմ հաւատար ալապուճուկներուն, անանկ չէ՞։

—Ո՛չ, բայց կը վախնամ որ նոյն իսկ չէք հաւատար...

—Աստուծո՞յ ըսել կ'ուզէք. բայց կը սխալիք, որովհետեւ հիմա կը հաւատամ անոր։

—Ինչու՞ համար միայն հիմա. ըսել է առաջ չէիք հաւատար։

—Պա՛հ, միտքս անգամ չէ։

—Պատճառը հոն է որ, ըսաւ Բէլիուսէն, շատ չէք պտտած ծովու վրայ։

—Կը կարծէք թէ ալիքները հաւա՞տք կը դրոշմեն մարդուս սրտին մէջ, հարցուց Մանտրինէ ժպտելով։

—Այո՛, մանաւանդ երբ յուզուած ըլլան։

—Ուրեմն չա՛տ ճամբորդութիւն ըրած էք դուք։

—Այո՛, շատ ըրած եմ... ու դեռ պիտի ընեմ ալ, եթէ երբեք Աստուած կեանքս պահելու ըլլայ։ Օ՛հ, հինօրեայ նաւագներու մէջ չէ՛ որ ապատամիտներ պիտի գտնէք, պարո՛ն կոմս։

(Շարունակելի)